

Izdaja delavski svet Zelenarje Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-ko Dežman, Vida Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Pristop k uresničevanju akcijskega programa

Kot smo v zadnji številki informativnega glasila že poročali, smo v železarni po samoupravnih poti sprejeli akcijski program ukrepov za ureditev družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih železarne Ravne. Po tem programu je primarna naloga dokončna izvedba normativno že urejenih dohod-

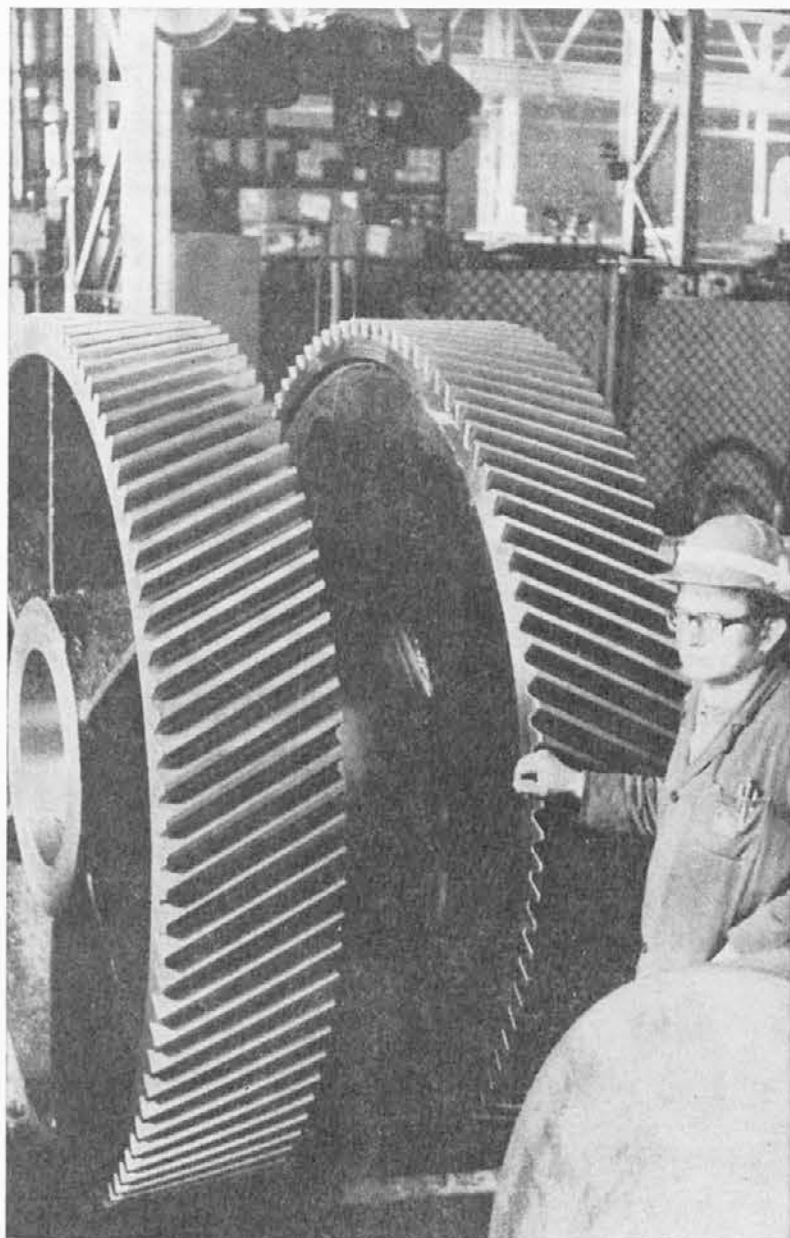
kovnih odnosov in uresničitve svobodne menjave dela, torej zlasti tista vprašanja, ki pomenijo osnovo družbeno-ekonomskemu položaju delavca v tozd, in ki so obenem osnova graditve in izvedbe sistema nagrajevanja po delu v praksi.

Da bi k uresničevanju akcijskega programa resno pristopili in v zadanih rokih postavili vse

pogoje za realizacijo, je poslovodni svet imenoval ustrezne strokovne timove za pripravo tehničnih rešitev. Za realizacijo IV. poglavja akcijskega programa, združevanje sredstev in gospodarjenje z dohodkom v tozd so imenovani odločitveni, izvedbeni in projektni timi. Odločitveni tim naj bi sproti odločal o vseh zadevah, kjer bi izvedbeni tim ugotovil, da je tako odločanje potrebno, ko bi akcija zaradi določenih vzrokov zastala. Skrbel bi za usklajenost z določili samoupravnih splošnih aktov, zlasti pa zagotovil prioriteto angažiranost in sodelovanje potrebnih strokovnih delavcev in služb pri dostavi in pripravi podatkov ali ureditvi določenih zadev, ki so potrebne za realizacijo posameznega projekta. Izvedbeni tim naj bi v zvezi s to nalogo

zlasti določil točne definicije glede organiziranja finančnih funkcij, vzpostavitve ustreznih knjigovodskih in drugih evidenc v zvezi z združenimi sred. v skladu s sprejetimi samoupravnimi sporazumi, pri čemer je zlasti potrebno določiti oz. izdelati osnutke samoupravnih sporazumov o konkretnem združevanju sredstev za posamezne naložbe, vprašanje ureditve kratkoročnega kreditiranja med tozd, vračanje sredstev iz skupnega prihodka; urediti nekatera vprašanja v zvezi s posebno finančno službo, realizacije tozd in interna banka SZ, določena vprašanja knjigovodske tehnike in druge zadeve, ki so potrebne za praktično izvedbo akcije. V spornih zadevah mora izvedbeni tim zahtevati mnenje oz. odločitev odločitvenega te-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Jeklena močnost

Proizvodnja slovenskih železarn v februarju

Linearni načrt deli načrtovano proizvodnjo ne glede na načrtovana popravila in število delovnih dni v posameznem mesecu na dvanajst enakih delov. Za posamezne delovne organizacije tak prikaz ni najbolj »pravičen«, v februarju z najmanj delovnimi dnevi so pa prizadeti vsi. Dva delovna dneva, kolikor jih je bilo v februarju manj, pomenita že 6,7 % in bi morali realno ocenjevati, da so vsi proizvodni podatki, ki so nad 93,3 % — izvršitve mesečnega načrta — ugodni. Če tako ocenjujemo rezultate dela v preteklem mesecu, potem smo lahko zadovoljni, posebno še, ker je stanje ob koncu letošnjega februarja v primerjavi s stanjem za enako obdobje v lanskem letu precej ali celo izdatno boljše.

Proizvodnja surovega železa je bila izvršena na Jesenicah 94 %, v Štoreh je elektro plavž še v popravilu. Proizvodnja surovega železa je v letošnjih prvih dveh mesecih skoraj docela enaka kot lani.

Proizvodnja jekla bo zaostajala vse mesece, dokler ne bo pričela z delom nova elektroobložna peč v Železarni Štore. Delo pri montaži peči že teče. Mesečni načrt proizvodnje surovega železa je bil izvršen 95 %. Večji zaostanek je pri elektrojeklarni Železarne Jesenice, kjer je izvršitev 90 %, in seveda v Štoreh, kjer so izvršili 68 % plana, pri tem pa imeli celo

130 ton večjo proizvodnjo kot v januarju, ko smo jih hvalili za uspešno delo.

V Železarni Ravne so proizvedli 5 % jekla več, kot znaša poprečen mesečni načrt in je ta dosežek za februar — odličen. V seštevku obeh mesecev je letošnja proizvodnja surovega jekla skoraj za 2 % manjša, kot je bila v istem obdobju lani. Pozna se, da je v proizvodnji ena peč manj.

V februarju dosežena blagovna proizvodnja znaša za železarne 98 %. V Železarni Jesenice so mesečni načrt dosegli 96 %, v Železarni Ravne 98 % in v Železarni Štore 102 %, kar da skupen dosežek 98 %. Uvodoma smo rekli, da je takšen dosežek v februarju ugoden. Proti lanskemu rezultatu ob koncu februarja je letošnja proizvodnja za okoli 600 ton večja. Med proizvodi, kjer so zapaženi v februarju posebno ugodni rezultati, so: valjana žica s 111 %, debela pločevina 108 %, odkovki 120 %, vlečeno jeklo v vseh treh železarnah in s skupnim rezultatom 107 %, vlečena žica 110 %, hladno valjani trakovi in pločevina 97 %, nodularna litina 117 %, vzmeti 106 % in traktorji 500, kar je doslej največ, čeprav je še vedno le 86 % mesečnega načrta.

Predelovalci so v februarju izdelali 3163 ton raznih izdelkov in dosegli 98,7 % mesečnega načrta. Februarska proizvodnja je za ce-

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

ama, izvedbeni team pa oblikuje naloge projektnemu teamu, ki dela na računalniški izvedbi naloge.

Projektni team ima nalogo izdelati vse potrebne programe in predpise ter obrazce, da bi se finančno poslovanje, vezano na združevanje sredstev in skupni dohodek, spremljalo in vodilo z računalniško obdelavo.

Glede na ozko zastavljeni rok, do konca aprila 1979, do katerega moramo izdelati samoupravne sporazume o združevanju sredstev za investicijska vlaganja ter realizirati finančno funkcijo in postaviti ustrezne knjigovodske in druge evidence v zvezi z združenimi sredstvi, imajo ti teami zahtevno nalogo in bo verjetno potrebna tudi vsestranska pomoč drugih delavcev, ki delajo na zadnjih področjih.

Za učinkovit pristop k realizaciji V. poglavja akcijskega programa, pridobivanje dohodka z udeležbo pri skupaj ustvarjenem prihodku, so bili prav tako imenovani odločitveni, izvedbeni in projektni team s konkretnimi nosilci nalog in zadolžitvami in z istimi kompetenčnimi relacijami kot pri teamih, ki bodo delali na področju združevanja sredstev in gospodarjenja z dohodkom.

Ker je funkcija odločitvenega teama slej ko prej identična prej omenjenemu, je tu ne bi ponavljali, razen kolikor za oba velja, da o akciji in o napredovanju nalog ter morebitnih problemih predsednik teama tedensko poroča poslovnemu svetu. Izvedbeni team na področju pridobivanja dohodka z udeležbo s skupaj ustvarjenim prihodkom ima predvsem nalogo določiti točne definicije glede praktične izvedbe razporejanja čistega prihodka. Zlasti je potrebno določiti in ugotoviti: ali je nujna celotna prerazporeditev premoženja, način evidentiranja zalog, kontiranja skupnega prihodka, definiranja poročil v zvezi skupnega prihodka, določanja načina začasnega in končnega obračuna, določitev predhodnih računov, določiti vsebino pogodb, če je skupni prihodek med dvema tozdoma iz različnih DO, določiti več primopredajnih dokumentov in njihovo pot, merila za razporejanje skupnega prihodka, tehniko knjiženja, vzpostavitev odnosov s trgovino in še vse druge aktivnosti, ki bodo potrebne za praktično izvedbo razporejanja skupnega prihodka.

Izvedbeni team oblikuje naloge projektnemu teamu, ki dela na računalniški izvedbi, ta pa ima zlasti nalogo izdelati vse potrebne programe in predpise ter obrazce, da bi se skupni prihodek po definicijah izvedbenega teama knjižil, poračunal in obdelal s pomočjo računalnika.

Pridobivanje dohodka z udeležbo pri skupaj ustvarjenem prihodku je pomembna naloga in rokovno ozko zastavljena, saj mora biti ta princip do konca prvega polletja uveljavljen in izveden v štirih metalurških temeljnih organizacijah: v jeklarni, jeklolivarni, valjarni in kovačnici. Do konca leta 1979 pa morajo biti ustvarjeni pogoji za prehod na ugotavljanje oz. pridobivanje dohodka z udeležbo pri skupaj ustvarjenem prihodku za vse ostale temeljne organizacije v železarni Ravne.

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Vsi podatki o skupni proizvodnji, odpremi, fakturirani eksterni realizaciji in izvozu po posameznih TOZD so prikazani v priloženih tabelah.

Opomba: Pri TOZD industrijski noži je zaradi raznolikosti asortimenta prikazan odstotek po posameznih skupinah izdelkov. Ker pa za grobo obdelane palice

v začetku leta ni bil postavljen proizvodni plan, se je sedaj leta okvirno določil — 30 ton mesečno. TOZD v tem obdobju še ni pričel z obdelavo gredic. f. u.

TOZD	Odstotek doseganja načrtovane(ga)							
	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane eksterne realizacije		Izvoza	
	februar	kumulativ.	februar	kumulativ.	februar	kumulativ.	februar	kumulativ.
Jeklarna	105,3	102,0	—	—	—	—	—	—
Jeklolivarna	100,3	94,2	97,0	89,4	93,8	89,1	49,8	69,5
Valjarna	97,5	98,3	93,3	96,5	90,9	97,9	68,1	73,3
Kovačnica	109,0	109,7	116,8	136,3	117,8	134,8	19,4	25,7
Jeklovlek	105,6	95,9	112,6	103,7	109,5	107,6	—	18,2
Stroji in deli	50,5	56,0	51,5	54,7	42,9	55,3	37,8	26,4
noži	54,3	59,3	78,3	67,6	81,4	73,9	82,7	54,1
gredice	—	—	—	—	—	—	—	—
palice	110,0	120,0	110,0	120,0	110,0	120,0	—	—
Industrijski noži	74,7	81,5	125,5	119,4	87,0	79,8	82,7	54,1
Pnevmatični stroji	81,0	89,6	78,0	88,3	80,1	84,5	0,5	29,7
Vzmetarna	105,1	107,5	104,6	109,7	100,1	104,6	119,6	138,7
Rezalno orodje	111,1	108,3	156,1	112,0	96,3	94,2	249,2	124,6
Kovinarstvo Ljubno	86,1	87,3	88,7	89,9	63,1	70,1	—	—
Kalilnica	—	—	—	—	143,8	154,5	—	—
Storitve drugih TOZD — DS	—	—	—	—	85,4	75,8	—	—
Delovna organizacija	100,7	99,6	95,4	99,0	86,0	92,0	59,0	56,5

TOZD	Odstotek doseganja v primerjavi z enakim obdobjem lani							
	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane eksterne realizacije		Izvoza	
	februar	kumulativ.	februar	kumulativ.	februar	kumulativ.	februar	kumulativ.
Jeklarna	108,3	103,1	—	—	—	—	—	—
Jeklolivarna	104,4	96,0	106,4	108,7	112,5	123,2	62,6	101,7
Valjarna	100,4	100,9	91,1	101,8	113,7	125,6	110,5	126,6
Kovačnica	101,7	106,7	122,5	126,3	136,6	155,2	143,9	37,6
Jeklovlek	123,8	122,8	115,7	125,0	132,9	153,6	—	167,5
Stroji in deli	76,9	82,9	88,1	87,4	86,2	108,2	20,8	13,5
noži	71,7	89,2	168,7	127,0	194,8	144,7	232,0	131,3
gredice	—	—	—	—	—	—	—	—
palice	—	—	—	—	—	—	—	—
Industrijski noži	83,5	124,0	271,9	225,7	205,8	154,4	232,0	131,3
Pnevmatični stroji	138,2	115,5	125,7	116,1	116,9	126,6	0,4	37,8
Vzmetarna	131,4	132,9	120,7	133,9	132,5	148,5	307,4	308,4
Rezalno orodje	100,0	97,5	215,4	157,7	152,4	144,3	228,5	185,1
Kovinarstvo Ljubno	87,5	86,0	87,5	86,0	92,4	97,4	—	—
Kalilnica	—	—	—	—	180,2	247,4	—	—
Storitve drugih TOZD — DS	—	—	—	—	187,0	239,8	—	—
Delovna organizacija	104,3	102,5	98,5	107,6	119,6	131,7	71,6	63,5

de-ja

Gube

Proizvodnja slovenskih železarn v februarju

(Nadaljevanje s 1. strani)

lih 277 ton večja kot v januarju, v obeh mesecih skupaj pa za 12 % večja kot v enakem obdobju lani. V Plamenu so mesečni plan izvršili 95 %, v Verigi 96 %, v Tovilu 113 % in v Žični 103 %, torej za februar vsi uspešno, zadnja dva pa zelo uspešno.

Pri izvozu je stanje po prvih dveh mesecih daleč boljše kot ob koncu februarja lani, za načrtom pa vsi zaostajajo. Železarne so letos izvršile 31 % več, za načrtom zaostajajo 38 %. Predelovalci so letos izvršili 25 % več, za načrtom zaostajajo 39 %. Železarna Štore je prva dva meseca izvozila 276 traktorjev več kot v enakem obdobju lani in je v februarju prvič celo preseгла mesečni načrt izvoza traktorjev.

Po pregledu vrednosti izvoza so doseženi rezultati sicer boljši od lanskoletnih, vendar slabši kot količinski izvoz, kar opozarja, da ni bila dosežena poprečna načrtovana kvaliteta oziroma vrednostna struktura izvoza.

Skupen rezultat dosežene vrednosti prodaje je s 95 % ugoden.

Železarne so dosegle 95 %. Železarna Jesenice 95 %, Železarna Ravne 86 %, kar ob 98 % izvršitvi blagovne proizvodnje preseneča, čeprav je res, da pri izdelkih višje stopnje predelave, razen pri vzmeteh, nimajo dobrih rezultatov. V Železarni Štore so dosegli mesečni načrt eksterne realizacije 105 %.

Predelovalci so mesečni načrt vrednosti prodaje izvršili 99 %, in sicer: Plamen 107 %, Tovil 112 %, Žična 113 % in Veriga 83 % ob 86 % izvršitvi blagovne proizvodnje.

Ob koncu februarja je letošnja realizacija vrednosti prodaje kar za 31 % večja, kot je bila v enakem obdobju lani.

Razveseljiva je ugotovitev, da so bili v letošnjem najkrajšem mesecu domala vsi zbirni rezultati dela boljši kot v januarju in da so letošnji rezultati boljši od dosežkov po prvih dveh mesecih leta 1978. Marec ima 31 koledarskih dni, in če bodo rezultati po vrednosti podobni februarjskim, bo plan dosežen.

Milan Marolt

PREDSEDNIK KOLEKTIVNEGA POSLOVODNEGA ORGANA SLOVENSkih ŽELEZARN NA RAVNAH

Predsednik kolektivnega poslovnega organa Slovenskih železarn Igor Uršič je 13. marca letos prvič, odkar je na tej funkciji, uradno obiskal DO železarno Ravne. Z ožjim poslovnim vodstvom in predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih organov se je pogovarjal zlasti o uresničevanju nekaterih aktualnih nalog po sprejetem akcijskem programu ukrepov za ureditev družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih železarne Ravne, ki smo ga po družbenopolitični verifikaciji samoupravno sprejeli in ki izhaja iz ocen in ugotovitev posebne delovne skupine CK ZKS glede uresničevanja družbenoekonomskega položaja delavcev v železarni Ravne.

Razgovor je bil posvečen zlasti tem vprašanjem, ob tem pa je predsednik Igor Uršič dobil še kompleksno predstavitev temeljnih organizacij in delovne organizacije kot celote, ko si je pred tem že ogledal večino proizvodnih temeljnih organizacij.

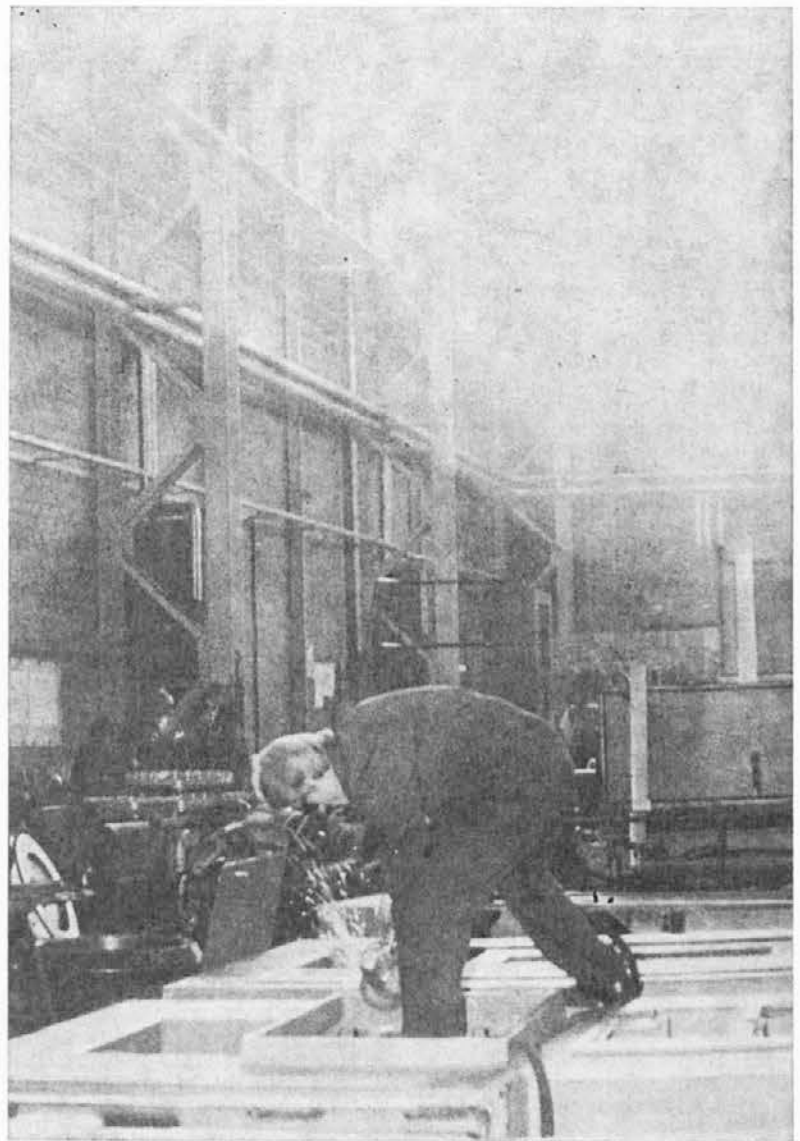
Na sestanku so podrobno analizirali akcijski program in ugotovili realne možnosti za njegovo izvedbo in ugotovili, da le-te dejansko obstajajo, čeprav so roki za izvedbo posameznih nalog zelo kratki. Razprava na tem sestanku je pokazala, da ima železarna Ravne najbrž dovolj lastnih moči, da bo mnoga neresena vprašanja uspela brez bistvene pomoči od zunaj sama zadovoljivo rešiti, čeprav je včasih potrebna tudi po-

moč zunanjih dejavnikov. Predsednik Uršič pa se je obvezal za aktivno sodelovanje pri reševanju odprtih vprašanj znotraj železarne, ki pa so svojska tudi drugim delovnim organizacijam velike delovne skupnosti železarjev in kovinarjev SOZD slovenskih železarn.

Veliko govora je bilo tudi o dograjevanju in izvedbi sistema nagrajevanja po rezultatih dela delavcev, ki mora biti slej ko prej postavljeno v odvisnost od dohodka temeljne organizacije in tudi od dohodka delovne organizacije. Pri tem je bilo ugotovljeno, da vprašanja glede odvisnosti dohodka delavcev od skupnega dohodka delovne organizacije še niso povsem razčiščena, da gre za različne interpretacije, da pa bi nekako relacija tu vsekakor morala obstajati.

Kljub temu da je bilo ugotovljeno, da je sprejeti akcijski program celovito sestavljen pa so bili nanj dani določeni pomisleki. Ugotovljeno je namreč bilo, da nam še tako celovito sestavljene akcije na področju urejanja OD ne morejo zagotoviti velikega uspeha, kolikor ne bo pred tem dokončno rešeno osnovno vprašanje, namreč dohodkovni odnosi in svobodna menjava ter vzpostavljene različne družbenoekonomske položaje delavca v tozd.

Razgovor ob obisku predsednika Igorja Uršiča je bil vsekakor koristen in vzpodbuden ter je dal več oprejemljivih napotkov ter vzpodbud za celovito reševanje nekaterih odprtih vprašanj.

Mladi varilec

Za boljše metode dela ZK

V gradivu, ki so ga pripravili za 6. sejo občinske konference ZKS Ravne, je zapisano: »Kljub jasnim usmeritvam, (sprejete na 8. kongresu ZKS in 11. kongresu ZKJ ter smernice 3. seje CK ZKS) je v delu OO ZK znotraj tozdov in KS še vedno prisotna premajhna učinkovitost, nezadostna angažiranost, neaktivnost itd. Vse to pa je odraz nezdravih odnosov, sprejemanje nesamoupravnih odločitev. Nove oblike in metode dela se vse prepočasi uveljavljajo.

Premagati moramo pojav pasivnosti, ki ga najdemo v mnogih OO ZK. Zveza komunistov se mora ukvarjati s konkretnimi vprašanji, ki zadevajo delovne ljudi pri samoupravnih odločitvah. Rezultat tega bo odpravljanje forumskega dela, zaprtosti, neučinkovitosti, preseganje parcialnih in skupinskih interesov.

Na konferenci so ugotovili naslednje:

Aktivnost OO ZK je bila v obdobju kongresov dokaj visoka, medtem ko je po kongresih začela upadati, razen pri nekaj izjemah, ko so OO aktivne ves čas, ne gle-

de na razmere vsakdanjega življenja. Vzroki za tako stanje so mnogi načelni sklepi, ki ne terjajo konkretnega dela, še bolj pa nizka raven ideološke izobraženosti komunistov. Zato je bilo v mnogih primerih tudi tako, da so člani ZK prepuščali vse zgolj sekretarju. Ta naj bi se za vse briga sam. Da je taka miselnost napačna in nesprejemljiva, nam kaže stanje po osn. org. in ukrepi po 3. seji CK ZKS (o katerih smo že pisali). Tudi ni malo takih komunistov, ki so določene naloge odklanjali z izgovorom, da ni časa, da jih niso sposobni opravljati itn. Posledica takega ravnanja je nekakšna splošna pasivnost, ki je pomenila molčečo prisotnost na sestankih, o ustvarjalno kritičnem delu pa tu že ni mogoče več govoriti.

Pri delu ZK je moč ugotoviti osebnost interesov, tako so opazni pojavi tozdovskih interesov, tovarniških interesov, krajevnih interesov itd.

»Vse preveč se še loči zgornji in spodnji del doline. Morali bomo vsi dajati v eno skledo«, so

MITJA HORVAT — NOVI SEKRETAR MEDOBČINSKEGA SVETA ZKS

Na zadnji seji medobčinskega sveta ZKS za koroško regijo, ki je bila 16. marca v Dravogradu, so člani sveta za novega sekretarja izvolili Horvata Demetra — Mitja, rojenega 28. novembra 1940 v Središču ob Dravi.

Mitja Horvat je že kot gimnazijec na Ravnah aktivno deloval kot družbenopolitični delavec. Kot mladinec je tako večkrat sodeloval v mladinskih delovnih brigadah, kjer je bil dvakrat imenovan za udarnika. Novembra 1958. leta je postal član ZKJ. Ko je študiral v Ljubljani, je bil izvoljen v fakultetni komite ZKS. Po končanem študiju se je takoj vključil v politično delo na Ravnah in pozneje v Slovenj Gradcu. Leta 1970 je bil izvoljen za sekretarja občinske konference ZKS Slovenj Gradec. To politično funkcijo je opravljal vse do odhoda v Ljubljano, ko je tam leta 1976 prevzel odgovorno funkcijo v republiški konferenci SZDL.

Mitja Horvat se je na Koroško vrnil leta 1978, in sicer v Slovenj Gradec, kjer je bil kot delegat DPZ izvoljen za predsednika skupščine občine Slovenj Gradec.

F. Rotar

zapisali v gradivu, »iz katere bomo jemali za skupno dogovorjene cilje — programe v občini. V svoje delo moramo vključevati kvalitetnejši nivo dogovorov za boljše jutri rudarja, železarja, za sle-

hernega občana koroške krajine. Vodilni komunisti iz gospodarstva pa bi morali premagati miselnost, da je rudnik eno, železarna pa drugo, saj sta to vendar dve največji delovni organizaciji, ki naj bi bili zglede drugim v naši občini. Na ta način bomo dosegli hitrejši razvoj, boljše samoupravljanje, višjo stopnjo humanosti.«

Metode dela bodo vsekakor morale biti take, da bodo onemogočale konflikte, kakršne smo doslej poznali. Vsaka metoda dela pa zahteva troje temeljnih reči: odgovornost, disciplino in konkretne zadožitve. Vzgojno-politični ukrepi ne bodo mogli biti učinkoviti, če komunisti ne bodo pripravljeni izpolnjevati takih temeljnih obveznosti.

Poseben poudarek so namenili idejnopolitičnemu izobraževanju. Doslej so v občini delovale pedagoško vodene oblike izobraževanja po enotnem programu PŠ pri CK ZKS. Tako je bil lani izveden trimesečni seminar teorije in prakse marksizma, v vsaki občini koroške regije pa je deloval po en oddelek dopisne šole marksizma. Medobčinsko študijsko središče pa je izvedlo poleg omenjenega še vrsto drugih krajših seminarjev. Delo so ocenili kot dobro, s tem da so opozorili, da bo treba v bodoče pri kadrovanju več pazljivosti.

Za v bodoče pripravljajo IPU za večje delovne organizacije na Koroškem. V kratkem nameravajo organizirati seminar za novinarje in sodelavce javnih občil, pripravljajo pa tudi osnutek programa za neke vrste pionirsko politično šolo, ki bi obsegala 2—3 šolske ure enkrat na teden z naslovom: Spoznavajmo domovino — spoznavajmo samoupravljanje.

Z. Strgar

ŠE ZADNJIČ O ČLANKU »NAGELJ IN PRAVO TOVARIŠTVO«

V zvezi s tekstom »Pripombe na izjavo naše delavke tov. Eme Plemen v članku »Nagelj in pravo tovarštvo«, tovarišev Karla Polanca in Jožeta Matitza (Inf. fužinar, št. 5, 15. marca 1979) želim dodati nekaj pojasnil.

Tovarišico Plemenovo je povabil k sodelovanju v intervjuju delovodja, izbrale pa so jo sodelavke in je zato govorila v imenu vseh.

V zneske, ki so navedeni do pare natančno, res ne moremo dvo-

miti. Verjetno so bili že predtem znani tudi delavkam čistilnice. Če so torej kljub temu prek Plemenove izrazile, kar sem zapisal, potem je stanje očitno naslednje:

— delavke neupravičeno verjamejo, da se jim godi krivica,

— čeprav to po navedbah obeh tovarišev ni res, jih o tem še ni kdo prepričal, zato objektivne, prave resnice še niso sprejele kot svojo osebno resnico.

Kdaj jim bo toliko časa in tako tolmačena, da jo bodo, je verjetno stvar odgovornih tovarišev v tozdu. Nam je lahko samo žal, da je čestitka za 8. marec izzvenela v svoje nasprotje.

Ni namreč tako lahko pripraviti naših delavcev do tega, da glasno povedo, kaj mislijo in čutijo. Preveč znan je še pojav »molče navzočih« pri sejah.

Rubrika »mnenja delavcev« je postala priljubljena prav zato, ker prebija ta molk. Seveda smo v njej zapisali poleg mnogih pravih mnenj tudi že kakšno zmotno. A bolj važno kot to se zdi, da delavci spregovorijo. Tako

zvedo, kaj jih teži in jezi, pa to potem laže odpravimo — če seveda hočemo.

Zdaj pa vzemimo primer, da naj bi pisec intervjujev vsako mnenje delavcev letal preverjal k vodilnim. Rezultat bi verjetno res bil po vseh pravilih napisana resnica, ne bi pa to več bila mnenja delavcev. In še — kdo bi potem še hotel povedati, kaj ga moti pri naši samoupravi, kaj ni v redu z malico in kakšne krivice se mu godijo?

V službi za informiranje oziroma na uredništvu so še naprej prepričani, da je treba pisati odkrito o vsem, kar mislijo naši delavci, in to ne samo o lepih stvareh.

Franz Rotar

Pripomba uredništva

S tem polemiko o konkretnem članku zaključujemo. Vabimo pa vse tiste, ki bi želeli kaj povedati o tej temi nasploh ali o rubriki »mnenja delavcev«, naj nam pošljejo svoje prispevke.

ZAVRNJENO GRADIVO

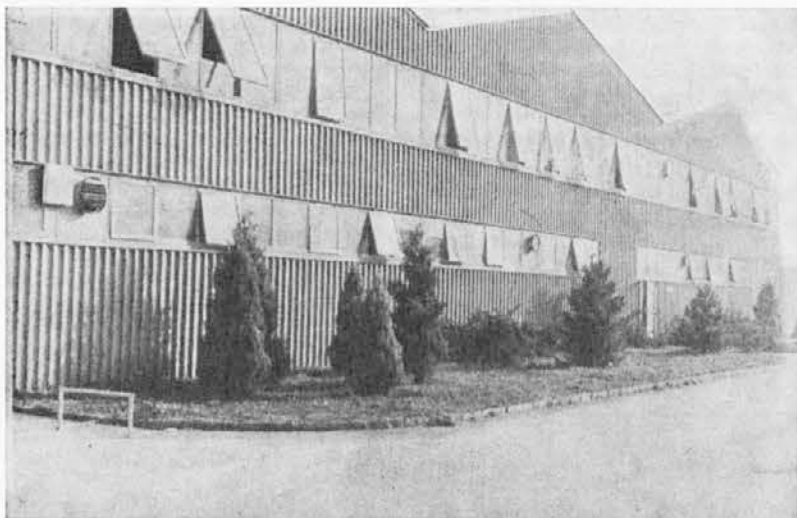
Center za razvoj samoupravljanja in informiranje je pred nedavnim posredoval delegaciji SIS za raziskovalno dejavnost v eno izmed temeljnih organizacij, (navsezadnje ni važno, katero), gradivo, ki ga je posredovala raziskovalna skupnost Slovenije oziroma področna raziskovalna skupnost za geologijo, rudarstvo in metalurgijo. Šlo je za gradivo za 2. sejo te področne raziskovalne skupnosti, ki je vsebovalo: poročilo o delu področne raziskovalne skupnosti v preteklem letu in program dela za leto 1979, informacijo o predlogih za financiranje raziskovalnega dela II. skupine predlogov za leto 1979 ter pooblastilo izvršilnemu odboru PRS za izvedbo ocenjevalnega postopka, predlog zaključnega računa raziskovalne skupnosti Slovenije za leto 1978 in predlog finančnega načrta raziskovalne skupnosti Slovenije in usmerjanje sredstev raziskovalne skupnosti Slovenije v leto 1979 in še nekatera druga vprašanja. Gradivo, brez vabila, je vsebovalo 58 strani, vsebinsko take narave, da za strokovnjaka na področju raziskovalne dejavnosti sploh ne bi bil problem, da bi ga razumel, če bi ga prečital, seveda.

Vodja delegacije temeljne organizacije je gradivo, ki naj bi ga njihova delegacija obravnavala, sprejela stališča, ki bi jih delegati TOZD usklajevali na konferenci delegacij železarne Ravne in nato spet delegatsko posredovali naprej, zavrnil z naslednjo utemeljitvijo: gradivo zavrača zaradi tega, ker ni narejen izveček za lažjo in hitrejšo razpravo delegacije. Misli, da je treba le pogledati in izračunati, kolikšna je škoda, če 9 strojev (zaradi devetih delegatov iz neposredne proizvodnje) za tri ure ustavimo in prebiramo tako obširno gradivo in povrh še precej zahtevno. Če bi naredili, trdi, površen izračun zastoja v proizvodnji zaradi podajanja in razlage gradiva, bi leta znesel okoli 3.600.000 din, to pa

ni malo. Zato, trdi v dopisu, ni čudno, če temeljna organizacija slabo posluje; zato zahtevajo izveček, da bi bila seja čim krajša in da se porabi za to čim manj časa glede na že omenjeno gospodarsko škodo. Pravi, da že tako in tako imajo ozka grla v proizvodnji, da jim primanjkuje delavcev, in da si zato ne morejo privoščiti zapravljanja delovnega časa na tak način. Ko bi gradivo bilo posredovano vsakemu delegatu (sprejel ga je samo vodja delegacije), bi še morda šlo. Na koncu trdi, da imamo za to plačano službo — pri tem misli center za razvoj samoupravljanja in informiranje — da gradivo pripravi tako, da delegati manj časa porabijo za seje in da so le-te zaradi tega bolj učinkovite.

Da center za razvoj samoupravljanja in informiranje ne more, in verjetno tudi nikoli ne bo mogel, iz takšnih strokovnih »špehov« pripravljati užitne povzetke, in da to niti ni namen centra, je najbrž jasno. Nihče ne zameri vodji delegacije, če tega ne ve, verjetno pa bi morali v strokovnih službah samoupravnih interesnih skupnosti, kar nekatere v manjši meri že počnejo, le imeti pred očmi poprečno strukturo delegatov in po svojih najboljših močeh in možnostih strokovna gradiva za delegate pripraviti tudi v povzeti, skrajšani in za večino sprejemljivi obliki. Koliko je to na določenem področju bolj ali manj možno, je težko reči. Ponekod sigurno je, verjetno pa na raziskovalnem, torej na znanstvenem področju tega skorajda ni mogoče storiti.

Gre torej za to, da moramo zadevo pogledati v drugi luči, in to v takšni, da ni smotno, če neka delegacija, ki je v vseh pogledih premalo motivirana in nekaterih vprašanj objektivno sploh ne more dojeti, določena gradiva sploh obravnavati. Če bi pa samo verificirala podano mnenje neke strokovne službe v svoji delovni organizaciji, pa bi dosegli samo vi-

Sodobna pročelja

zualni učinek navzven, v bistvu pa se ne bi nič zgodilo.

Koliko je tak delegatski sistem, kot ga imamo, sploh smotrni, ko se vsakdo po sili vsiljenih prilik mora z vsem ukvarjati. Tudi pisec tega prispevka je v svoji delovni skupnosti delegat v delegaciji za raziskovalno dejavnost. Podobno kot vodja omenjene delegacije in verjetno tudi nekateri drugi, se sprašuje, kaj, za vraga, imamo npr. mi, administrativno strokovni delavci v delovni skupnosti za kadre in splošne zadeve, opraviti z raziskovalno dejavnostjo, in še posebej z neko problematiko raziskovalne skupnosti za geologijo, rudarstvo in metalurgijo, kot bi lahko enako rezimirali za kakršno koli drugo dejavnost, s katero nimamo nobenih delovnih niti drugih stikov. Imamo pa tako urejeno, da ima v železarni vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost, ki preseže neko določeno število zaposlenih delavcev, posebne delegacije za vse mogoče in nemogoče interesne skupnosti in delegacijo za zbor združenega dela občinske skupščine.

Menim, da je vsakemu približno zdravemu človeku jasno, da se mora človek ukvarjati z dejavnostjo, za katero je vsaj malo motiviran, ne pa vsiliti neki sistem, za katerega že vnaprej vemo, da ne bo funkcioniral, in tudi slabo funkcionira.

Pred dobrim letom smo reorganizirali sistem formiranja delegacij za posamezna področja v železarni. Tisti, ki živimo in čutimo s prakso, smo zagovarjali neki racionalen in smotrni sistem, pa nam ga je neka struktura — občinska, politična izgleda — porušila. V tej situaciji imamo zmešnjavo na tem področju. Ima-

mo npr. primer temeljne organizacije s 170 zaposlenimi, ki imajo naslednje delegacije: 1. za zbor združenega dela občinske skupščine, 2. SIS za vzgojo in izobraževanje, 3. SIS za raziskovalno dejavnost, 4. SIS za zdravstveno varstvo, 5. SIS za kulturo, 6. SIS za telesno kulturo, 7. SIS za zaposlovanje, 8. SIS za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, 9. SIS za otroško varstvo, 10. SIS za stanovanjsko dejavnost. No, tiste TOZD pod 150 zaposlenih delavcev imajo temeljno in tri združene delegacije za SIS, maloštevilne TOZD pa združeno delegacijo. Kakor koli že kje imajo, vsi skupaj delegirajo delegate v konferenco delegacij na nivoju delovne organizacije, ki nato, glede na ključ v skupščini interesne ali druge skupnosti, delegira delegate delovne organizacije.

V tako organizacijsko »strokovno« zastavljeni zmed, ko je vsak vse in za vse, ni čudno, da so rezultati nezadovoljivi. Nesporno je sicer res, da se stvari tudi tu pomikajo na bolje. Vendar bi glede na šestletno obdobje, odkar smo prešli na sedanji delegatski sistem, lahko storili neprimerno več. Predvsem bi morali izkušnje iz dela delegatov in delegacij v eni mandatni dobi uporabiti v pozitivnem smislu in na tej osnovi odpravljati kronične napake. Gre torej za to, da ne vulgariziramo delegatskega sistema, temveč da ga čim bolj racionalno zastavimo, saj sama številčnost in množičnost delegatov in delegacij še ni porok za zagotovitev vpliva delavcev temeljnih organizacij na razpolaganje z dohodkom in vpliv na dogajanja v sferi svobodne menjave dela.

de-ja

cije ne opravljam tako, kot bi to bilo potrebno, in sicer iz dveh objektivnih razlogov.

Prvič se ne morem vedno udeleževati vseh sej delegatov naše TOZD, ker mi to enostavno ne dovoli vsakdanje delo, ki ga opravljam. Sem tehnolog — programer za NC — stružnice, in če nanese, da je treba testirati nov program ravno v času, ko je predvidena seja, se te ne morem udeležiti. Da sem vsaj delno seznanjen z našim delom, predvsem o zadnji seji, pa temeljito preučim zapisnik. Namreč, ne morem si privoščiti, da o nečem ne bi bil informiran.

Drugič pa menim, da je »material« — delegatsko gradivo, ki ga dobivam pred sejo, preveč obširno in nekonkretno. Kajti glede na to, koliko časa imam za predelavo gradiva, naj bi to vsebovalo res najvažnejše teme za razpravo in da bi hkrati bilo razumljivo. Vsaj do sedaj nisem imel toliko časa, da bi o vsebini gradiva seznanil sodelavce, ki bi morda na povedano imeli kakšno vprašanje.

Po drugi strani pa menim, če bi delegat res hotel delati tako, kot to predvideva zakon, je to v resnici neizvedljivo. Namreč gradivo, ki ga delegat dobi pred sejo, bi moral dobro predelati in ga nato v najkrajši obliki podati tisti sredini, iz katere izhaja. Potem bi moral zbrati določene pripombe in predloge ter jih povedati na skupni seji delegatov. S sklepi in predlogi delegatov pa bi moral čimprej spet seznaniti sredino, v kateri dela.

Sprašujem se, koliko sestankov in predavanj bi bilo na teden več, če bi vsak delegat delal tako, kot bi moral? Vsi pa dobro vemo in o tem tudi govorimo, da je že zdavnaj sestankov in predavanj veliko preveč.

Jože Čas, TOZD vzmetarna:

»Da bi lahko sploh postal dober delegat oziroma da bi lahko uspešno opravljal delegatsko funkcijo, ki ti jo je zaupala sredina, v kateri delaš, je nujno potrebno, da si vsestransko razgledan. Kot delegat moraš vedno spremljati vsa dogajanja v kolektivu in izven njega. To pa od delegata zahteva veliko časa in volje.

Ljudje smo zelo različni po zanimanju, strokovnosti in znanju. V tozidih, kjer je nizka kvalifikacijska struktura, bi bilo potrebno ob izvolitvah novih delegatov organizirati seminarje. Na teh bi jim morali povedati, kakšno nalogo so s tem sprejeli, ko so postali delegati. Pojasniti bi jim tudi morali, kakšne so njihove dolžnosti in kakšen naj bi bil njihov način dela. Menim, da bi le tako lahko v delegatski sistem vključili širši krog delavcev in ne bi bilo potrebno, da delegatske funkcije sprejemajo vedno isti delavci. Zato ni čudno, da so nekateri delavci ljubosumni na tiste, ki so kar naprej delegati.

Mislím, da je dosti lažje opravljati delegatsko funkcijo znotraj tozda oziroma delovne organizacije. Namreč, bolj znani so nam problemi in zato tudi o njih lažje razpravljamo in dajemo pravilne odgovore. Res pa je tudi, da se določeni problemi obravnavajo na različnih krajih (delovnih skupinah, zbiorih delavcev), tako da lahko dobi delegat mnenje več-

Jože Čas

ne. Teže pa je za delegate, ki nastopajo zunaj železarne v SIS in družbenopolitičnih organizacijah.

Gradivo za seje je večkrat dokaj obširno in za delegate težko razumljivo. Če hočeš kot delegat o neki stvari odločiti, jo moraš temeljito poznati. To pa je za marsikoga zelo težko. Še težje je, kadar mora delegat zavzeti svoje lastno stališče ali se odločiti o stvareh, ki mu niso dovolj poznane. Mislim, da se na sejah delavskega sveta železarne Ravne, kjer imam izkušnje, večkrat odloča o stvareh, ki bi jih morale prej razčistiti strokovne službe.

Stališča baze, kjer je bil izvoljen delegat, bi najlažje dali na delovnih skupinah. Z delavci, ki imajo probleme in pripombe in ki se sedaj na delovnih skupinah ne oglašajo, je treba čimprej stopiti v stik. Le tako bomo lahko dobili njihovo pravo mišljenje, in če bo potrebno, bomo lahko določene nejasnosti tudi obrazložili in pojasnili. To smo nedvomno tudi dolžni. Kot delegat delavskega sveta železarne moram zastopati stališča DS TOZD in jih usklajevati z drugimi tozid in DS. Kako pa delegat daje povratne informacije? Menim, da je to pri nas bolj slabo urejeno. Pri tem bi lahko spet trdil, da so na boljšem delegati znotraj tozdov in delovne organizacije. Le-tu se povratnih informacij poslužujejo prek oglasnih desk, na katere obešajo vse zapisnike sej. Delegatova povratna informacija bi morala biti prav tako izčrpna, včasih še bolj, kot je bil informiran delegat. Le tako bi njegova sredina razumela, kdaj so nekatere stvari potrebne in koristne. Na tak način bi bilo večje zadovoljstvo v delovnem kolektivu. Žal pa za to nismo vsi delegati dovolj sposobni ali pa nismo dovolj zainteresirani. Večkrat za to primanjkuje časa.

Milan Natlačen, TOZD SGV:

»Več let že delujem kot delegat na raznih področjih samoupravljanja. Tako sem bil član DS DO železarne, nato član delavskega sveta tozda. Vedno sem v svojem delegatskem delovanju iskal stik z bazo in poskušal zajeti čim več iz delegatskega odločanja. Koliko mi je uspelo, bodo morali reči sodelavci. Kot član raznih samoupravnih organov TOZD sem naletel na razne težave. Največja ovira so mi bila in so še danes preobširna in komplicirana napi-

MNENJA DELAVCEV:

Realne zmogljivosti dobrega delegata

Pred leti, ko smo tudi v naši organizaciji združenega dela pričeli uvajati delegatski sistem, smo o delu delegatov in o njihovi vlogi precej pisali in govorili. Ko je delegatski sistem vsaj delno zaživel, pa smo kaj kmalu pozabili na naše delegate in nas ne skrbi, kaj delajo danes in s katerimi težavami se srečujejo.

Da bi vsaj tokrat o njihovem delu in težavah zvedeli kaj več, smo nekatere od njih vprašali, ali vedo, kaj je njihova delegatska pot — funkcija, kako opravljajo svoje poslanstvo in kaj menijo o pismenih gradivih za seje. Tako le so povedali:

Martin Brežnjak, TOZD prava proizvodnje:

»Približno pred letom dni sem bil izvoljen za delegata v SPIZ — TOZD PP. Menim, da poznam vsaj tiste osnovne poti in poveave delegatskega sistema znotraj TOZD in OZD, pa do občine, moram pa priznati, da nisem najbolj na tekočem, kako je naš delegat-

ski sistem izpeljan naprej na nivoju občine — republike. Sma-tram, da svoje delegatske funk-

Martin Brežnjak

Milan Natlačen

sana delegatska gradiva. Dobro vemo, da bi se dalo marsikaj povedati bolj v domačem jeziku in bolj razumljivo. Le tako gradivo bi lahko razumeli tudi preprosti delavci in delegati.

Naša delegacija DS SOZD deluje kot ena celota in zastopa stališča in predloge, ki so bila prej sprejeta na delavskih svetih TOZD in delovne organizacije oziroma na zborih delovnih ljudi. Vse, kar sprejme delavski svet železarne, uporabimo kot glavno informacijo, tako da se ne bi dalo govoriti o samostojnih odločanjih. Treba pa je reči nekaj več o delu delegatov in povezavi z bazo. Vemo, da je samoupravno odločanje prek delegatov sorazmerno še mlado in zato ne moremo pričakovati večjih uspehov, vsaj v tem kratkem času ne. Zato se moramo vsi, ki delujemo kot delegati, kakor tudi vsi zaposleni zavzeti, da bo delegatsko odločanje res odločanje delegatov. Predvsem pa, da bo njihovo poslanstvo tisto, ki bo prenašalo stališča neposrednih proizvajalcev.

Vera Krevh-Lesjak, DS KSZ:

»Ker že dalj časa delam v centru za razvoj samoupravljanje in informiranje, malo bolj poznam delegatske poti in vezi ter tudi probleme, ki se pri uresničevanju delegatskega sistema pojavljajo. Kljub temu pa moram priznati, da mi včasih funkcija delegata ni popolnoma jasna, še zlasti, ker imamo v železarni zelo

Vera Krevh — Lesjak

zapleteno pot od delegata v tozdu oziroma delovni skupnosti prek konference delegacij na nivoju delovne organizacije, odkoder nato pošljemo določeno število delegatov po dogovorjenem ključu v skupščino SIS. Verjetno bi bilo treba razmisliti o neki drugačni ureditvi. Najbrž ni smotno, da je nekdo delegat in da ni realne možnosti, da bi v štirih letih bil vsaj enkrat delegiran oziroma bi se udeležil seje skupščine. Vprašanje pa je tudi, koliko so trdne delegatske vezi, če le ni fizično zagotovljena neka stalna prisotnost posameznega delegata.

Delegati za eno interesno skupnost bi morali biti bolj seznanjeni tudi z dogajanjem v drugih interesnih skupnostih. Prav tako mi ni čisto jasno, kako bi v zvezi s posameznimi kulturnimi vprašanji prišli do stališča baze, pri čemer mislim mnenje večine delavcev tozda ali delovne skupnosti.

Ker slučajno tudi po službeni dolžnosti poznam delegatska gradiva, ki jih dostavljajo različne SIS, lahko rečem, da je gradivo strokovne službe kulturne skupnosti dobro pripravljeno in razumljivo.

Na koncu bi še povedala, da bi delegati za skupščino kulturne skupnosti vsekakor morali poznati oziroma biti seznanjeni s kulturnimi programi tako kulturne skupnosti in zveze kulturnih organizacij kot s kulturnimi programi in akcijami v tozdi ali delovni organizaciji kot celoti. Na žalost pa v železarni Ravne nekaj takih programov zaenkrat še nimamo. Dodala bi še, da bi kulturna skupnost lahko v internem glasilu železarne, ki ga sicer berejo v vsej koroški krajini, večkrat poročala o kulturnih dogajanjih, in bi bili delegati in vsi drugi delavci o kulturni politiki in dogajanjih bolj celovito obveščeni. Tako bi tudi lažje opravljali svojo delegatsko dolžnost.

Štefan Kamnik, TOZD stroji in deli:

»Biti dober delegat pomeni veliko obremenitev, še posebej tedaj, če si delegat hkrati v več družbenopolitičnih organizacijah in takrat, kadar veš, da ni zrela tema, ki jo je treba prenesti h končnim odločitvam. Delavca je treba zainteresirati, tako da bi vsak spoznal vlogo, ki jo mora opraviti v združenem delu. Ni še vse, da smo izvolili delegate. Ti so lahko zelo sposobni delavci, pa vendar ne bodo mogli storiti ničesar, če ne bodo imeli podpore na delovnih skupinah. To podporo pa bo potrebno ustvariti, tako da bomo sproti reševali probleme, ki tarejo delovnega človeka, da ga bomo seznanjali o rezultatih dela, z gibanjem OD ter o vseh stvareh, ki ga zanimajo in ki vodijo k splošni družbeni obogatitvi. Ko bomo v tem uspeli, menim, da bo delegat lahko veliko bolj odigral funkcijo znotraj TOZD ali kjerkoli mu bodo zaupane naloge.

Sam skušam narediti vse, kar morem, da bi kot delegat opravičil zaupanje delavcev, ki so me izvolili. Vendar pa je to zelo težko, ker ne moreš biti samo funkcionar, ampak hkrati tudi dober delavec, in ko pride domov, me čakajo nove naloge v krajevni skupnosti, pri Partizanu in končno tudi v družini.

Naša samoupravna družba je v svojem konceptu predvidela za

Štefan Kamnik

vsakogar naloge ne samo po tehnični poti, ampak tudi delitev nalog v delegatskem sistemu. Tako bi bili vsi vključeni v samoupravljanje in bi s skupnimi močmi uspešneje reševali probleme.

Glede delegatskih gradiv mislim, da so res nekoliko preobširna in bi morda javne razprave lahko bile bolj izbrane. V času, ko temeljne organizacije vse bolj dobivajo obliko, bi morale imeti

človeka, ki bi te akte predelal in jih šele nato dal v razpravo med delavce. Centralistično vodenje, kot je »center za samoupravljanje«, mi ni všeč, ker delavci nimajo veliko vpliva na nastajanje samoupravnih aktov. Če bi imeli že prej vpliv, bi verjetno hitreje in tudi pravočasno reševali družbene naloge.

Delegat mora biti nosilec nalog iz baze in obratno. Nujno mora imeti podporo baze oziroma delovne skupine. Nikakor delegat ne sme izrabiti svoje vloge in vsiljevati svojih idej, ki so nasprotno onim v bazi, čeprav se to še pojavlja.

Ker sem delegat v DS DO in predsednik DS TOZD stroji in deli, si ne jemljem pravice odločanja po lastni volji, ampak po statutu, kjer so opredeljene pristojnosti organa, in po mnenju večine. Vsi vemo, da je DS najvišji organ samoupravljanja in da lahko z nepravo politiko zelo škodujemo DO ali pa nasprotno, lahko veliko prispevamo k bolj uspešnemu poslovanju in boljšemu medsebojnemu sporazumevanju. Zato vabim vse k zavestnemu vključevanju v samoupravljanje, ker le tako bo vsak čutil svojo prisotnost pri odločanju o skupnih in zato tudi o svojih interesih.

Franz Rotar

OB KONCU MANDATNE DOBE

Iztekla se je mandatna doba samoupravnih organov delovne organizacije. V dveh letih je imel delavski svet železarne Ravne skupno 20 sej. Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve 19 sej, odbor za gospodarjenje 20 in odbor za kadre in splošne zadeve 21. Odbor samoupravne delavske kontrole je imel 9 sej in izvršil nekatere koordinirane akcije.

Z ustanovitvijo temeljnih organizacij in delovnih skupnosti in po preteku prve mandatne dobe njihovih samoupravnih organov se vse bolj menja področje in ob tem delno tudi način dela skupnih organov. Ob tem, ko se jača samouprava v TOZD, dobivajo skupni organi vse bolj koordinacijsko funkcijo, čeprav je in še bo precej zadev združenih na nivoju delovne organizacije zaradi zagotovitve poenotnega položaja delavcev TOZD in reševanja skupnih vprašanj. Zaradi tega tudi funkcija odločanja skupnih organov še ne bo tako kmalu zamrla, čeprav to odločanje v nobenem primeru ne gre in ne sme iti na škodo delavcev posamezne TOZD oziroma skupni organi v nobenem primeru ne smejo odločati o tem, kar je izključna in direktna pravica temeljne organizacije.

Nikakor ne moremo trditi, kot tudi ne za druge vidike uresničevanja delegatskega sistema, da se je le-ta na relaciji TOZD—delovna organizacija celovito uveljavil, čeprav so hotenja, da bi to slej ko prej le bilo tako. Se vedno je le od aktivnosti posameznega delegata odvisno, ali živi in čuti s samoupravnimi dogajanjem v

TOZD, sodeluje pri delu samoupravnih organov in na zboru delavcev in je na ta način v situaciji, da pozna in prenaša znana stališča delavcev svoje temeljne organizacije. Relativno neaktiven delegat, ki samo čaka, da bo sam delegatski mehanizem prinesel stališča oziroma da mu jih bodo dali drugi, pa seveda težko kvalitetno opravlja svojo funkcijo. Kakor koli že, celoten sistem uresničevanja delegatskih odnosov v delovni organizaciji bomo morali vzeti v pretres, zlasti pa vzpostaviti trdne vezi med TOZD, delovno organizacijo in SOZD na eni strani ter samoupravnimi in družbenopolitičnimi skupnostmi na drugi strani. Sedanja situacija kaže nekako paralelnost, ko npr. konferenca delegacij oblikuje stališče železarne in njenih TOZD ter ga prenese v skupščino svoje skupnosti, namesto da bi ta stališča oblikovali samoupravni organi TOZD in se uskladila na samoupravnih organih delovne organizacije. Delavski svet delovne organizacije je sicer svojo funkcijo odigral v okviru danih možnosti, prav tako kolektivni izvršilni organi, za katere bo v bodoče veljal princip, da se sklicujejo praviloma pred vsako sejo delavskega sveta in zavzamejo stališče do zadev svojega delovnega področja. Zaradi tega bo tudi delo delavskega sveta lažje, seje krajše in bolj učinkovite. Enak princip pa bi uvedli tudi na samoupravnih organih TOZD.

Ni namen pisati, o čem vse so ti organi razpravljali in odločali, dejstvo pa je, da so se zlasti člani odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve ter člani od-

bora za kadre in splošne zadeve osebno srečevali z mnogimi pritiski za ugodno reševanje določenih prošelj delavcev, ki čisto tudi niso bile takšne, da bi jih bilo možno realizirati, in da so v tej situaciji tudi izven normalnega dela, t.j. sej, opravljali precej zahtevno poslanstvo. Tudi za delo teh organov velja, da so se večkrat soočali s primeri odločanja o zadevah, o katerih bi dejansko morali odločati delavci v TOZD, vendar so po določitvi samoupravnih splošnih aktov zaenkrat še v kompetenci skupnih organov. Tak primer so npr. inovacije in racionalizacije, kar je izključna pravica TOZD in o čemer mo-

rajo odločati v TOZD, ne pa na nekem skupnem organu. In takih primerov je še več.

Zaradi tega bo nujno potrebno spremeniti samoupravne splošne akte tako delovne kot temeljne organizacije združenega dela. Izkušnje iz dosedanjega dela nam bodo pozitivno služile, da bi starih napak ne ponavljali in da bi bilo delo samoupravnih organov delovne organizacije čim boljše in čim bolj vsebinsko delegatsko zastavljeno, in da bi bili tako slej ko prej neutemeljeni očitki, da se v železarni Ravne odloča zgolj na ravni delovne organizacije.

de-ja

Da bi se razumeli

Opredelitev psihologije

Psihologija je znanost o človekovi osebnosti, njen predmet preučevanja je predvsem duševna stran življenjskih pojavov. Sodi v okvir bioloških ved, tesno pa je povezana s posameznimi vejami medicine ter seveda sociologije in drugimi družbenimi vedami.

Psihologija se razvija v več smeri. Tri velike so: psihologija zavesti, psihologija podzavesti in psihologija brez zavesti. Po področjih pa jo delimo tudi na klinično, industrijsko, pedagoško, otroško, socialno in druge.

Namen tega in naslednjih prispevkov je spregovoriti o človeku, kakršnega poznamo z vsemi njegovimi lastnostmi, sposobnostmi, osebnostnimi potezami, o njegovih načinih reagiranja v različnih situacijah, torej o vsem, kar posredno ali neposredno vpliva na vzpostavitev določenih medosebnih odnosov, o katerih bo govor. To predvsem zaradi tega, ker se o medsebojnih odnosih veliko govori, pri tem pa se pozablja, da je kreator in aktivni udeleženec v teh odnosih človek z vsemi svojimi posebnostmi, ki jih razvija že od rojstva naprej. To pomeni, da človek, ko začne z delom, že stopa v te odnose v glavnem kot oblikovana osebnost. Da bi lažje razumeli posameznikova ravnanja v teh odnosih, je treba najprej spregovoriti o primarnih dejavnikih osebnostnega razvoja.

Vpliv dednosti, okolja in lastne aktivnosti na razvoj osebnosti

V psihologiji se je že nekoliko ustalila navada, da razvrščamo temeljne osebnostne dejavnike v tri velike skupine.

V prvi skupini so **dedni in biološki dejavniki osebnosti**, genske zasnove, ki se razvijajo pod vplivom okolja in lastne aktivnosti. Kako velik bo zrased človek, je odvisno predvsem od dednosti, ni pa to edini pogoj. Če se npr. eden od dvojčkov ukvarja z atletiko, bo njegovo telo gotovo bolje razvito kot telo njegovega brata dvojčka, ki vedno lenari, čeprav imata enako dedno osnovo.

Vsak organizem je odvisen od okolja in se okolju prilagaja. Običajno razlikujemo **fizikalno in socialno okolje**. Prav družbeno, socialno okolje v najširšem smislu je bistveno za človeka, za nje-

gov osebnostni razvoj. Človek, ki ne bi živel v socialnem okolju, ki ne bi živel med ljudmi, bi ostal na ravni živali. Zunanje okolje začne delovati na posameznika pravzaprav že pred rojstvom, saj sta otrokov in materin krvni obtok povezana in se številni vplivi prenašajo z matere na otroka. Neugodno lahko vplivajo razna infektivna obolenja (npr. rdečke), znatno vplivajo tudi razlike v prehrani nosečnice in nekateri psihološki vplivi (strah, žalost...). Po rojstvu pa so vplivi okolja še močnejši, bolj neposredni. Otrok je v trenutku postavljen iz mirnega, tihega sveta v materinem telesu v novo okolje, polno do sedaj še neznanih dražljajev (govorjenje, svetloba, dotikanje...). Tem pa se takoj pridružijo socialne spodbude (ljubkovanje, dojenje, hranjenje, izkazovanje naklonjenosti). Od vseh teh prvih izkušenj je že odvisno, kako se bo človek razvijal naprej. Pomembno je, v kakšnem okolju otrok živi, kakšen je njegov položaj v družini (edinec, prvorojenec).

Tako je znano, da so starši do prvorojencev bolj zahtevni, od njih več pričakujejo kot od naslednjih otrok. Pozneje v življenju se to pokaže tako, da imajo ti otroci boljše delovne navade, večje motivacijske značilnosti. Določeno prednost ugotavljajo celo v inteligentnosti prvorojencev. Treba je poudariti veliko vlogo, ki jo v življenju posameznika odigra družina. Družina je socialni sistem, v katerem se prepletajo vloge staršev in otrok in tvorijo svojsko celoto. Otroci, ki doraščajo v sproščenem družinskem vzdušju, so po navadi družbeno aktivnejši, vedoželjni, intelektualno bolj razgibani od otrok, ki so odrasli v togem, nesproščenem vzdušju.

Družina pa ni dejavnik osebnostnega razvoja le v otroštvu, temveč tudi pozneje. Posebno v času adolescence (pubertete) je njen vpliv ponovno zelo velik. Adolescenca je posebej občutljivo obdobje v razvoju človekove osebnosti, saj postaja otrok odrasla in samostojna osebnost, čeprav je ekonomsko še vedno odvisen od staršev. Otrok si želi svobode, in če mu je ne dajo, lahko to v njem izzove protest, ki se bo kazal v napadalnosti ali za-

prtosti otroka oziroma mladostnika. Ožjim družinskim vplivom pa se kmalu pridružijo vplivi vrstnikov, vzgojiteljev, šolskega okolja, pozneje poklicnega okolja, znanec in vplivi širšega družbenega okolja (družbena ureditev, razredna pripadnost, kultura, religija itd.).

Poleg vplivov dednosti in okolja pa pri oblikovanju človekove osebnosti odigra pomembno vlogo tudi njegova **aktivnost**. Učenje vsega, kar je zanj v življenju pomembno, bi bilo brez uspeha, če naučenega ne bi znal tudi praktično uporabiti. To pa lahko doseže le z aktivnostmi, to je s sprotnim preverjanjem in utrjevanjem znanja. Socialnega obnašanja se ne moreš naučiti izoliran od drugih ljudi, vožnje kolesa se ne da naučiti iz knjig, če na kolo nikoli ne sedeš. Oboje, to je **aktivnost in doseženi uspeh pa človeka osvobajajo njegove biološke determiniranosti in ga dvigujejo na nivo »človeka«**.

Človek-osebnost torej ni nekaj danega samo po sebi, ampak se nenehno razvija in dopolnjuje. Posameznika in njegovega ravnanja ne moremo spoznati in razumeti, če ne poznamo njegove preteklosti, torej njegovega razvoja.

Naj so si ljudje po videzu med seboj še tako podobni, pa je med

Srečanje

njimi v bistvu le velika razlika in težko bi našli dva, ki bi si bila enaka v vseh pogledih. O tem, kako oziroma v čem se ljudje med seboj razlikujejo, pa bo govor v naslednjem prispevku.

E. Gladež — J. Gruden

O ČEM RAZPRAVLJAJO RAVNATELJI

Na 8. seji poslovodne konference so se ravnatelji TOZD in delovnih skupnosti seznanili z oceno situacije v železarni Ravne in občini, ki jo je podala posebna delovna skupina CK ZKS in ki je odmevala v celi Sloveniji ter na tej osnovi razpravljali o družbenopolitični situaciji v železarni in nekaterih drugih vprašanjih. V tem času smo tudi obravnavali in sprejemali akcijski program ukrepov za urejanje družbeno-ekonomskih odnosov v železarni. Ko so kritično osvetlili situacijo v železarni Ravne, je na poslovodni konferenci prevladalo mnenje, da je železarna Ravne v bistvu močna in zdrava delovna sredina, kar je v preteklosti že večkrat dokazala in bo vsa neresena vprašanja z lastnimi močmi in skupnim prizadevanjem sposobna uresničiti. K izvajanju akcijskega programa in vseh ostalih akcij pa je treba pritegniti vse poslovodne in druge vodstvene delavce, še zlasti pa srednji strokovni kader in neposredne organizatorje proizvodnje, ki imajo objektivno velik vpliv na dogajanja in nikakor ne smejo stati ob strani. Vloga družbenopolitičnih organizacij pa je sicer znana in so se v aktivnosti že pospešeno vključile. Ravnatelji pa so menili, da v zvezi z različnim pisanjem in ocenami v sredstvih javnega obveščanja o situaciji v železarni ne smemo biti malodušni, temveč nam mora biti le-to vzpodbuda za še bolj prizadevno delo.

Na 9. seji so ravnatelji obravnavali in se seznanili z osnutkom pravilnika o razvidu del in nalog in spregovorili o prvih akcijah uresničevanja akcijskega programa urejanja družbenoekonom-

skih odnosov. Na 10. seji pa so razpravljali o organizacijskih ukrepih in ureditvi železarne pred Titovo štafeto. Bilo je ugotovljeno, da bi morali zmeraj skrbeti za red, čistočo in splošno urejenost, ki so ogledalo dobrega gospodarja, ne samo ob posebnih priložnostih. Poleg drugega so na tej seji spregovorili tudi o ukrepih za zagotovitev večjega reda na področju družbene prehrane. Predvsem bi morali v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih zagotoviti, da bi vsi zaposleni redno malical ob času, ki je za malico določen v jedilnici svoje temeljne organizacije. Spregovorili so tudi o še vedno neurejenih razmerah pri prevozu delavcev na delo in ponovili zahteve zborov delavcev, da morajo strokovne službe skupaj z Viatormem to zadevo čimprej rešiti in spraviti z dnevnega reda.

de-ja

HUMOR

Brzobjavka

Afriški raziskovalec je dobil od svoje zaročenke naslednjo brzobjavko:

»Nisem mogla več čakati — stop — poročila tvojega očeta — stop — prisrčne pozdrave — stop — mama.«

Ni kaj skrivati

»To je pa zelo tvegana večerna obleka,« je rekel mladoporočeni mož svoji ženi, »saj skriva komaj katerega od tvojih čarov.«

»Poštena žena nima kaj skrivati!«

Združevanje sredstev za potrebe krajevnih skupnosti

V letu 1978 je iztekla štiriletna veljavnost samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za skupne potrebe v krajevnih skupnostih. Ta samoupravni sporazum je podpisala večina temeljnih organizacij in druge delovne skupnosti. Na podlagi omenjenega samoupravnega sporazuma so temeljne organizacije in druge delovne skupnosti — podpisnice — namenile letno 0,5% sredstev na osnovi izračuna bruto osebnega dohodka na zaposlenega in plačevalce iz ostanka dohodka.

Na osnovi tega samoupravnega sporazuma se je v krajevni skupnosti Črna na Koroškem v letu 1978 zbralo 368.245,85 din. Iz teh sredstev so uredili oziroma financirali ureditev postajališča v Mušeniku in Žerjavu, zgradili pločnik in ograjo pri črpalki v Žerjavu, uredili športni park pri osnovni šoli, razširili cesto v Heleno in v Koprivno, zgradili pločnik od centra do Rudarjevega, uredili javno razsvetljavo v kraju Pristava ter vzdrževali letno kopališče. Ta dela so v krajevni skupnosti Črna opravili v skladu s samoupravnim sporazumom in razvojnimi programom krajevnih skupnosti Črna.

V letu 1979 pa bi financirali z zbranimi sredstvi od 0,5% dokončno ureditev šolskega športnega parka, tehnični muzej rudarstva, namenili določena sredstva kot dotacijo krajevnim družbenopolitičnim organizacijam in društvom, uredili oglasne deske v krajevni skupnosti, napeljali ozvočenja za obveščanje občanov centra in Rudarjevega, vzdrževali poslovne stavbe krajevnih skupnosti, uredili razsvetljavo spomenika NOV na trgu v Črni in vzdrževali letno kopališče. V predlogu programa navajajo le najnujnejša dela, ki bodo realizirana oziroma opravljena, če bo zbranih dovolj sredstev.

V krajevni skupnosti Mežica se je na podlagi samoupravnega spo-

razuma o združevanju sredstev za skupne potrebe v krajevni skupnosti za leto 1978 zbralo 309.628,05 din. Iz teh sredstev so v Mežici financirali vzdrževanje narodnega doma, stroške proslav, ki jih organizira krajevna skupnost, namenili določena sredstva za dotacije krajevnim političnim organizacijam in društvom, za kritje stroškov funkcioniranja delegatskega sistema v krajevni skupnosti in namenili določena sredstva za začetna dela za ureditev otroškega igrišča na kopalnišču ter financiranje za temeljito popravilo bazena letnega kopalnišča.

V letu 1977 pa bi iz sredstev po sporazumu 0,5% financirali v Mežici temeljito obnovo bazena na kopalnišču, dokončno uredili otroško igrišče na kopalnišču, namenili določena sredstva za ureditev parkov in nasadov, tekoče vzdrževali narodni dom, namenili določena sredstva kot dotacije za dejavnost družbenopolitičnih organizacij in društev, financirali stroške delegatskega sistema krajevnih skupnosti in stroške organizacije oziroma izvedbe proslav. Del sredstev bi namenili za sofinanciranje postavitve spomenika rudarja-borca na Trgu svobode v Mežici, in kolikor bi še bilo sredstev na razpolago, bi financirali popravilo Kariclove hiše.

Na osnovi samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev skupne porabe v krajevnih skupnostih so v krajevni skupnosti Prevalje v letu 1978 zbrali 468.287,65 din. Iz teh sredstev so porabili kot manjkajoči del iz proračuna skupščine občine za materialne stroške dejavnosti krajevnih skupnosti, del sredstev pa so uporabili za vzdrževanje kulturnih spomenikov v krajevni skupnosti in kulturnih in športnih objektov, financirali stroške za organizacijo in izvedbo raznih proslav in dali dotacije krajev-

nim družbenopolitičnim organizacijam in društvom. Določena sredstva so namenili tudi za vzdrževanje in obnovo ulic in cest v krajevni skupnosti.

Iz predloga programa KS Prevalje bi iz sredstev 0,5% kot združevanje sredstev za skupne potrebe krajevnih skupnosti financirali dejavnosti, ki so se opravljale kot v letu 1978 in kot dodatni strošek bodo financirali oziroma namenili za ustanavljanje novih krajevnih skupnosti Leše in Šentanel.

V krajevni skupnosti Ravne na Koroškem so zbrali na podlagi samoupravnega sporazuma v letu 1978 609.842,60 din. Ta sredstva so uporabili za kritje razlike manjkajočih sredstev iz proračuna občine za financiranje dejavnosti dela materialnih stroškov krajevnih skupnosti, funkcioniranje delegatskega sistema in kot dotacijo vaški skupnosti Kotlje. Iz teh sredstev so se financirali oziroma prispevali stroški za srečanje »bratstva in enotnosti« 1978, proslave in prireditve, ki jih je organizirala krajevna skupnost, kot dotacije krajevnim družbenopolitičnim organizacijam in društvom, za vzdrževanje letnega kopalnišča, kot dotacije za delo odborov vaških sosesk in kot dotacija za dejavnost ljudske knjižnice na Ravnah.

V letu 1979 bi iz sredstev po samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za skupne potrebe krajevnih skupnosti fi-

nancirali v skladu z razvojem in nalogami, načrtanimi v srednjeročnem planu razvoja krajevnih skupnosti, kot del sredstev za kritje primanjkljaja iz občinskega proračuna za funkcionalno dejavnost krajevnih skupnosti, namenili del sredstev za dotacije krajevnim družbenopolitičnim organizacijam in društvom, financirali proslave in prireditve, ki jih organizira krajevna skupnost, nadaljevanje ureditvenih del v praku OF na Navrškem vrhu, ureditev postajališč na Čečovju, sofinancirali bi asfaltiranje ceste na Navrški vrh, namenili določena sredstva za dejavnost ljudske knjižnice, financirali asfaltiranje gledališke poti (od Pečnikove hiše do mosta pri Titovem domu), financirali dejavnost pri ustanavljanju krajevnih skupnosti Kotlje ter vaških odborov.

Sodelavce seznanjamo, da v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev za skupne potrebe krajevnih skupnosti za železarno Ravne ta obveznost za leto 1978 znaša 1.700.000,00 din. To obveznost poravnava TOZD in delovne skupnosti železarne Ravne že več let, in to za krajevnih skupnosti v regiji oziroma sredstva se nakazujejo na račun tiste krajevnih skupnosti v regiji, kjer ima posamezen delavec železarne stalno bivališče.

Za objavo pripravil:
Leskošek F.

NAŠ INTERVJU:

Računalnik lahko pomaga samoupravljalati

Ustava in zakon o združenem delu nam narekujejo, da hitreje uveljavljamo dohodkovnih odnosov. Precejšen del tega bo moral opraviti naš računalnik. Vodjo službe za avtomatsko obdelavo podatkov tov. Maksa Pešla smo prosili za razgovor o tem.

»Ali lahko računalnik pomaga k boljšemu samoupravljanju?«

»Računalnik je močno »orodje«, ki lahko učinkovito pripomore k boljšemu samoupravljanju. Problem nastane, ko se reče, kako posredovati ob pravem času pravo količino pravih informacij. Za izvedbo tako celovito urejenega sistema je potrebno sodelovanje sposobnih ljudi. Ker pa samoupravljanje ni nekaj statičnega, ampak se neprestano spreminja, s tem ko prerašča iz stare v novo kvaliteto, je težko napraviti neki model, po katerem bi npr. tudi računalnik lahko »samoupravljal«. K informiranosti v železarni naš računalnik veliko prispeva, vendar pa so potrebe in želje večje kot stvarne možnosti. Mnogokrat so želje in tudi zahteve po določenih poročilih v sintetični obliki, ki naj bi bila dokončna v takih časovnih obdobjih, kot to sploh ni mogoče. Tak primer je zaključni račun, ko so navodila od zunanjih dejavnikov prihajala še v januarju in februarju. To pomeni, da so zunanji vplivi za

nekateri stvari včasih taki, da je informacije nemogoče dati prej.

Seveda pa bi lahko posredovali nekatere informacije, ki so neodvisne od zunanjih vplivov, že prej. Pri oblikovanju takih poročil pa je potrebno sodelovanje različnih ljudi, tudi porabnikov informacij, kajti uporabnik najboljše ve, kakšno poročilo želi. V naši službi smo vselej pripravljeni za konstruktivne sestanke, hudo pa je, kadar gre za kritičnost. Pri proizvodnji računalniških informacij smo večkrat deležni kritike kar napočez, ko ljudje slabo poznajo delo, in mislijo, da gre samo za pritiskanje na gumb, vse drugo pa se kar samo stori. V resnici je za izdelavo računalniških informacij potreben velik napor tako računalniških kot strokovnjakov z drugih področij. V železarni imamo zelo veliko informacij, je pa vprašanje, ali so ustrezne, pravčasno posredovane in v prave roke. V računalništvu imamo sistematično urejeno banko podatkov, ki jo sproti ažuriramo. Zal pa računalniški strokovnjaki trošijo svoje moči tudi za dela, ki niso najbolj upravičena oziroma nimajo prioritete. Seveda pa strokovnjak nima zadnje besede.

Relativno gledano na slovenski in jugoslovanski prostor v industriji lahko rečem, da se je računalništvo močno uveljavilo. Se-

Obnovljen s pomočjo samoprispevka

Maks Pešl

veda v primerjavi z zahodnim svetom še zaostajamo. Pri nas ne gre na tem področju za neke revolucionarne spremembe, pač pa za evolucijo, saj npr. prvi kadri šele prihajajo iz šol. V slovenskem merilu železarna ima kaj pokazati. Da pa je tako, se moramo zahvaliti okolju, ki je omogočilo tak razvoj računalništva, vodstvu železarne in ekipi računalniških strokovnjakov. Računalniški sistem se razvija toliko, kot so uporabniki pripravljeni sprejeti nove oblike tehnologije obdelave informacij.

»Aksijski program predvideva, da bomo pri dohodkovnih odnosih vključili na računalnik do pol leta le štiri tozde. Ali lahko pojasnite, zakaj samo te?«

»V zvezi z nalogami, ki jih je z aksijskim programom dobila služba za AOP, bodo težave, ker so nekatere naloge take, da še niso dovolj definirane, pa tudi model še ni dovolj jasn. Zato je težko reči, v kakšnem času in s kakšnimi naporji bomo vse to realizirali. Glede skupnega prihodka pa naslednje:

Proizvodni program železarne Ravne je zelo širok in pester. Železarna je v bistvu velika delavnica za izdelavo rezervnih delov za vso Jugoslavijo. Predvsem v mehanski obdelavi so naročila individualna (ni maloserijske proizvodnje). Proizvodni proces pa traja od sklenitve pogodbe do realizacije tudi do leta in pol. Izdelki kot npr. stiskalnice so sestavljeni iz več tisoč delov. Pri izdelavi teh pa sodelujejo skoraj vsi proizvodni tozdi. V takem primeru je zelo težko izvesti skupni model prihodka, torej vsaj toliko sprejemljiv model, da ne bi zmanjšali kvalitete, ki smo jo s sedanjim sistemom internih cen dosegli. Dosedanji obračun, temelječ na internih cenah, je že sedaj izhajal iz končne tržne cene, in so se tozdi, ki so udeleženi v končnem procesu izdelka, dogovarjali o internih cenah na osnovi kalkulacij svojih proizvodnih stroškov. To pa pomeni, da zaradi sistema internih cen ni prišlo do t.i. zidanja cen.

V štirih tozdi (topilnica, valjarna, kovačnica, jeklolivarna), s katerimi bomo najprej šli na računalniško obdelavo, pa ni sestavljenih izdelkov. Ti obrati so tehnološko med seboj najbolj povezani. Proizvodni proces pa je

bolj kontinuiran in je dosti manj variant tehnoloških poti.

S skupnim prihodkom najbrž ne bomo rešili vseh problemov okrog pravičnega ugotavljanja dohodka v tozdu. Doslej so bili sporni elementi interne cene, sedaj pa pričakujemo, da bodo to normativi. Zato menimo, da bo tu treba izoblikovati primerna pravila igre, da ne bi prišlo do prenapihovanja normativov in s tem do padanja produktivnosti. Z računalniškega vidika eksakten model skupnega prihodka ni enostavna stvar. Število potrebnih informacij, ki morajo biti shranjene od začetka do konca proizvodnega procesa, se multiplira (potencira, pomnoži). Pri teh štirih tozdi pa je cikel proizvodnje dosti krajši, s tem tudi

čas hranjenja podatkov, medtem ko gre pri finalnih proizvodih za daljši proizvodni proces, kar pa računalništvo zakomplicira.

»Kako je z zmogljivostjo računalnika?«

»Kapacitete obstoječega računalnika se izredno hitro polnijo z novimi nalogami. Prišlo bo do tega, da ne bo mogoče vsega izvesti, ker moramo sreči tudi potrebam regije. Vsekakor bo treba investirati v nove kadre, ki pa jih je žal težko dobiti. Ne da bi ljudje odklanjali to zaradi prenizkih plač. Te niso vzrok, pač pa delo, kajti prvo navdušenje za računalništvo je splahnelo in ostalo je samo trdo delo.«

Z. Strgar

Vprašali ste

SKRB ZA UPOKOJENCE

Upokojenec **Franc Ferk** sprašuje, zakaj se upokojencev ne vabi več na ogled železarne. Odgovoril je vodja službe za kadre tovariš **Milan Zafošnik**:

»V začetku lanskega leta je bilo dogovorjeno s svetom sindikata železarne, da bodo vabili upokojence na svoje občne zbornice, zato so bila sindikatu prenesena tudi sredstva za ta namen. Ogled železarne pa je planiran v bodoče za poletne mesece. Letos bomo to predvidoma izvedli pred prvomajskimi prazniki. Na jesen je vreme običajno slabo, zato je termin prestavljen.«

PRIPRAVNIKI

Pripravnik sprašuje, ali lahko pripravnik prejme večji osebni dohodek, če opravlja konkretna dela in naloge, ki so sicer precej višje ovrednotena kot dela pripravnika. V praksi se namreč dogaja, da dobiš za tako delo pripravniško plačo (OD).

Vodja službe za sistem OD tov. **Filip Rožane** odgovarja:

»V času pripravništva se pripravnik samo pripravlja na konkretno delo oziroma opravlja samostojnih nalog, s tem da se seznanja z organizacijo, tehnologijo, odnosi in z ljudmi v železarni. Pripravnik naj ne bi imel v celotnem času pripravništva konkretnega dela oziroma naloge.

Iz tega sledi, da mu tudi ni možno odrejati OD po konkretnem delu, ker se to ves čas spreminja. Iz teh razlogov je določeno enotno za pripravnike v vseh DO po bivši sindikalni listi, ki pa se v letu 1979 še uporablja.

Je pa v našem sistemu delitve in po sindikalni listi predvidena stimulacija za prizadevnost pripravnikov kakor tudi za vsakega drugega delavca. V naši DO so pripravniki upravičeni tudi do vseh dodatkov enako kot drugi delavci. Višine OD so določene s skupino sestavljenosti dela, in to višje kot predvideva sindikalna lista.

Na vprašanje, kaj se skriva pod pojmom »strokovni sodelavec« in ali moreš v vsakem primeru po

njeno. Če je ugotovljeno, da kandidat noče tistega dela, mu je dano novo.

Po opravljenem pripravniškem stažu pa ni obvezno, da vsak pripravnik postane strokovni sodelavec. Če opravlja konkretno delo, se tudi ocene (skupina sestavljenosti dela) zvišajo v skladu z vrednotenjem dela. Tako npr. za neko konkretno delo ne moreš dobiti enake plače (OD) kot strokovni sodelavec, saj je lahko to ovrednoteno višje ali nižje.

KDO MORA ČISTITI PLOČNIKE

Ko bo ta številka izšla, bo sicer že pomlad, in upamo, da nevspečnosti z neočiščenimi pločniki ne bo več, vendar se nikoli ne ve. Zato smo vprašanje našega delavca naslovili direktorju komunalnega podjetja Prevalje tov. **Francu Kadišu**.

Vprašanje

»Letošnja zima je bila ostrejša od nekaj prejšnjih. Ceste in pločniki so bili po zapadlem snegu še kar dosti hitro očiščeni. Seveda pa je ostal tako na cestah kot na pločnikih trdo steptan sneg. Ceste so nato solili, sneg je skopnel, na pločnikih pa je ostal, dokler se na sončnih legah ni stopil. V senčnih legah, predvsem pa po pločnikih ob glavni cesti od železarne do Čečovja, ob zgradbi občine itd. pa je postal pravi led. Ob suhi cesti je bilo po teh pločnikih skoraj nemogoče hoditi. Tako stanje je bilo februarja in je trajalo več kot 14 dni. Nekateri drugi pločniki pa so danes, ko to pišem (2. marca) še vedno ledeni.

Red

Vprašujem, kdo mora očistiti pločnike od trdega snega in ledu, in zakaj tega ne opravi?«

Odgovor

»Za čiščenje cest in pločnikov je odgovorno Komunalno podjetje Prevalje. Ceste in pločnike smo pluzili, kolikor je bilo mogoče. Led in sneg pa sta normalen zimski pojav. Pločniki se s stro-

jem ne dajo očistiti do asfalta. Ročno čiščenje povzroča velike stroške, mi pa nismo tako bogati, da bi si to lahko privoščili.

Letos so bile še težave s soljo. Imeli smo je le za najnujnejše, tako je za pločnike ni ostalo. Če bi je imeli dovolj, bi bili tudi pločniki bolj vzdrževani.«

-ar

SPECIALISTI ZA ELEKTRONSKO ŽIVČEVJE

V kemijskem laboratoriju, ki mu je arhitekt namenil mnogo lesa in svetlobe, da je v njem prijetno službovati, »domujejo« tudi elektriki. Toda nikogar ni v prostoru. Mize so polne literature v tujih jezikih, plošče s potiskanim vezjem, aparati, ki jim ne vem imena, ne tega, čemu služijo. Potem nekdo pove, da je **Alfonz Pavšer** gotovo pri kvantometru nadstropje nižje. Res je tam. Sklonjen k tlu nekaj popravlja. Prsti nemirno begajo po drobno zapletene naprave. Napaka je odkrita, zdaj jo mora samo še odpraviti. To ni delo, ob katerem bi se dalo klepetati o čemerkoli, pač pa je treba izključiti vse, kar ni v zvezi s čisto tehniko, morda tudi znanostjo, sicer možgani ne bodo poslali rokam pravega sporočila, kako naj ravna, da bo spet vse, kakor mora biti.

Prijazne oči in preproste besede tov. Pavšerja kar nekako niso v skladu s predstavo o ljudeh, ki se ukvarjajo s tehniko, saj mnoge poklic deformira do te mere, da znajo govoriti samo še o tehniki in tehnično. On torej ne spada mednje, ker je znal ohraniti človeškost v sebi ob brezdušnosti aparatov, ki ne čutijo, kako jih dan za dnem jemlje v roke, kontrolira, če pravilno delujejo ali pa jim to omogoča.

Pavšer je prišel v železarno leta 1958 in bil takrat edini in prvi šibkotokaš v njej. Njegovo delo se je omejevalo v glavnem na regulacijo temperaturnih merilnikov. Okoli leta 1960 so začeli oddelek širiti, ker so prišle nove naprave in ni bil več sam, bilo jih je že pet iz njegove stroke. Da je tedaj elektronika začela temeljito prodirati v železarno, nam pove dejstvo, da imamo danes že cele skupine elektronikov — strokovnjakov, ki se ukvarjajo z napravami v mehanični, kovačnici, topilnici in energiji. Dela je od dne do dne več, naprave so iz leta v leto bolj komplicirane, vse pa so direktno vezane na proizvodnjo. Brez njih dandanašnji ni mogoče več kvalitetno delati. In vedeti je treba tudi to, da nepravilno odpravljanje napaka pomeni npr. izgubljeno šaržo, izgubljena šarža pa milijonske izgube. Če se tega zavedamo, dojamemo tudi pomembnost dejstva, da imamo strokovnjake, kot so Pavšer, Cigale, Vugrinec, Rus, Polajner, Rozina in drugi.

Kadar zapostavljamo individualno izobraževanje, se spomnimo, da bi imeli v železarni fosilne elektrotehnične, starokopitne in neuporabne elektroinženirje za današnji razvoj tehnike, če se ne bi ti ljudje samostojno izobraže-

vali, kajti ta znanost napreduje s takim tempom, da pridobljeno znanje že v enem letu zastara. V ilustracijo pa še primer, da strokovna literatura v Ameriki zastara domala, že preden pride iz tiska. Ni torej treba posebej po-

Alfonz Pavšer

udarjati, kako Pavšer in drugi iz te stroke nenehno segajo po literaturi, ki je največkrat v nemščini ali angleščini, če hočejo biti na tekočem. In na srečo zase in za nas to hočejo. Razvedrilo dostikrat zamenja študij, spokojnost domače hiše pa vznemirja čakanje na klic iz tovarne, ko se kje kaj pokvari, saj morajo ti ljudje po vrsti, vsak en teden, dežurati še šestnajst ur po opravljenem šihu.

Z. Strgar

HUMOR

Dober odgovor

Zeno trgovskega potnika je poklicala prijateljica po telefonu in ji rekla:

»Pomisli, včeraj sem videla tvojega moža na plaži skupaj z lepo mlado deklico.«

»No,« je odgovorila žena, »ali si mislila, da se bo pri svojih letih igral z vedrom in lopatko?«

Neumnost

Mož se vrne s potovanja in najde ženo s svojim najboljšim prijateljem v postelji. Zavpije:

»Kaj pa delata?«

Žena reče prijatelju:

»Ali ti nisem pravila, da je terc!«

Poslovanje samoupravne stanovanjske skupnosti Ravne na Koroškem v letu 1978

DRUŽBENA POMOČ V STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU

Namen družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu je zagotoviti socialno varnost občanom z nižjimi dohodki, ostarelim ljudem in mladim družinam. Sredstva so namenjena:

- za graditev najemnih stanovanj (solidarnostnih) za potrebe mladih družin občanov z nižjimi dohodki, upokojevcem in invalidom;
- za delno nadomestitev stanarini občanom z nižjimi dohodki;
- za premiranje namenskega varčevanja za stanovanje oziroma stanovanjsko gradnjo.

Prvi dve obliki družbene pomoči sta dokaj dobro uveljavljeni, tretjo pa bo treba uveljaviti letos.

Za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu se je v letu 1978 zbralo v občini 27.502.241,05 din ali 101,12 % planiranih sredstev. Porabljenih je bilo le 19.991.181,55 din, ker novih stanovanj za nakup ni bilo dovolj oziroma niso bila zgrajena pravočasno. Tako ni bilo odkupljenih v Mežici devet, v Črni pa petnajst stanovanj. Za stanovanja v Črni Stavbenik ni pravočasno predložil izhodiščne prodajne cene.

V letu 1978 je bilo odkupljenih 34 solidarnostnih stanovanj, od tega na Ravnah 14 in na Prevaljah osem. Na Prevaljah se je odkupilo skupno 20 stanovanj, deset še za leto 1977, dve pa že za leto 1979. V Črni je treba odkupiti še stanovanja iz leta 1977. Tako je ostala obveznost iz preteklega leta in bo potrebno v letu 1979 odkupiti 57 stanovanj. Od tega je bilo 34 stanovanj že odkupljenih.

Pri stanovanjih je največja težava kako zagotoviti kontinuiteto gradnje, za kar je treba pravočasno sprejemati prostorske in zazidalne načrte.

Ob koncu leta 1978 je 45 upravičencev uveljavljalo pravico do nadomestila k plačevanju stanarine. Sicer pa stanarina družinskega proračuna ob drugih življenjskih stroških še ne obremenjuje prekomerno.

Borci NOV — kmetje so imeli za kreditiranje stanovanjske gradnje lani na razpolago 1.100.000 din in so jih v celoti izkoristili.

GRADITEV STANOVANJ

Na področju graditve stanovanj samoupravna stanovanjska skupnost ne izvaja tiste vloge, ki izhaja iz zakonske opredelitve. Zakon o samoupravnih stanovanjskih skupnostih določa, da ustanovitelji vlagajo v skupno upravljanje vsa stanovanja in vse poslovne prostore v družbeni lasti. Zakon tudi opredeljuje, da

Temeljne organizacije v naši občini so sprejele samoupravni sporazum o 7% stanovanjskem prispevku od bruto OD. Ta sredstva se delijo po naslednjih namenih:

- 2,46 % za reševanje stanovanjskih potreb delavcev, ki združujejo delo pri udeležencih sporazuma;
- 1,48 % za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu;
- 0,345 % za gradnjo dijaških in študentskih domov;
- 0,555 % za investicijsko vzdrževanje in obnavljanje obstoječega stanovanjskega sklada;
- 1,16 % za financiranje izgradnje komunalnih objektov in naprav v stanovanjskih naseljih.

Tako zbrana sredstva pa se delijo:

- 50 % za reševanje stanovanjskih potreb delavcev, ki združujejo delo pri udeležencih sporazuma;
- 30 % za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu;
- 20 % za kreditiranje graditve in nakup stanovanj.

Ta delitev je bila sprejeta zaradi potreb pri gospodarjenju s stanovanjskimi hišami in opremljanju zemljišč s komunalnimi napravami in opremo.

Sedanje stanarine ne zadoščajo za vzdrževanje stanovanj. Zato je v novem samoupravnem sporazumu opredeljeno za izločanje dela sredstev stanovanjskega prispevka po stopnji 0,555 %. Ta sredstva se uporabljajo za investicijsko vzdrževanje in obnovo obstoječega stanovanjskega sklada. Z obnovo starejših stanovanj bi se izenačil standard teh stanovanj z novimi in tako bi se zmanjšal pritisk stanovalcev za izselitev iz starih v nova stanovanja. Istočasno bi s tem dosegli enake pogoje oziroma zagotovili bi uporabnikom stanovanj primeren stanovanjski standard.

Sredstva za komunalno opremljanje zemljišč so namenjena pripravi zemljišč za gradnjo stanovanj v družbeno usmerjeni gradnji. Družbeni dogovor o oblikovanju cen o stanovanjski graditvi v Sloveniji ne dopušča več dosežanja načina obračunavanja komunalnega prispevka pri ceni kvadratnega metra novo zgrajenega stanovanja. Komunalna ureitev zemljišč ni element cene stanovanja. Sredstva za komunalno opremljanje zemljišč pa je potrebno zagotavljati v skladu z zakonom o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči.

Sprejeti so tudi novi samoupravni sporazumi o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ravne, statut in poslovnik o delu skupščine. Vsi ti akti so bili pripravljeni na osnovi prečiščenega besedila zakona o samoupravnih stanovanjskih skupnostih.

so sredstva za graditev stanovanj za družbeno pomoč in stanarin ter najemnin sredstva stanovanjske skupnosti.

Iz določil zakona torej sledi, da je samoupravna skupnost tista, kjer se zbirajo vsa sredstva za stanovanjsko gospodarstvo, s katerimi delavci oziroma delovni ljudje in občani uresničujejo svoje in skupne potrebe in interese pri graditvi, upravljanju, vzdrževanju in družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu.

Samoupravna stanovanjska skupnost uspešno uresničuje naloge s področja družbene pomoči in gospodarjenja s stanovanjskimi hišami, medtem ko na področju graditve še niso uspeli uveljaviti novih družbenoekonomskih odnosov.

V občini Ravne prevladuje gradnja stanovanj za trg zaradi nepravčasno pripravljenih prostorskih in zazidalnih načrtov. Ker gradnja stanovanj ne poteka kontinuirano, ne dosegamo tolikšnega števila stanovanj letno, kot je bilo planiranih v srednjeročnem planu 1976. do 1980. leta.

Temeljne organizacije, organizacije združenega dela in delovne skupnosti same načrtujejo nakup novih stanovanj. Samoupravna stanovanjska skupnost zato nima podatkov, koliko sredstev je bilo uporabljenih v te namene. Ugotavlja se le, koliko sredstev so OZD porabile za nakup stanovanj iz pogodb o vložitvi stanovanj v stanovanjski sklad pri samoupravni stanovanjski skupnosti. V letu 1978 so vložila 68 novih stanovanj v vrednosti 29.977.770,43 din. Tu pa niso zajeta stanovanja v bloku B2 na Prevaljah, ki jih je 43.

Skupno je bilo v letu 1978 zgrajenih 111 novih stanovanj, od tega 68 na Ravnah, 43 na Prevaljah, medtem ko bodo stanovanja v Mežici in v Črni dograjena v maju 1979. S srednjeročnim planom se je predvidevalo v letu 1978 zgraditi 131 novih stanovanj, vendar plan ni bil dosežen zaradi podražitev in razdrobljenosti sredstev. Če bi jih združevali pri samoupravni stanovanjski skupnosti, bi lahko dosegli mnogo večje učinke pri graditvi.

V letih 1979 in 1980 bi morali zgraditi vsako leto 200 stanovanj. Tako bi 80% realizirali srednjeročni plan.

Sredstev, s katerimi gospodarji samoupravna stanovanjska skupnost za graditev stanovanj in so se do 1. 1. 1979 izločala po sporazumu iz bruto OD, je bilo v letu 1978 15.158.249,20 din. Od tega je bilo dodeljenih delovnim organizacijam za nakup družbenih stanovanj 10.750.000 din in občanom za graditev individualnih stanovanj 4.360.000 din.

VZDRŽEVANJE STANOVANJ

Vzdrževanje stanovanj je zelo pomembna dejavnost SSS, saj živi v družbenonajemnih stanovanjih 50% prebivalcev vse občine. 3795 stanovanj, s katerimi upravlja SSS, je razdeljenih po krajevnih skupnostih, in sicer:

Krajevna skupnost	Število zgradb	Število stanov.
Ravne na Koroškem	114	1784
Prevalje	55	624
Mežica	76	715
Črna na Koroškem	92	672
Občina Ravne na Koroškem	337	3795

S tem se naša občina uvršča na deveto mesto v Sloveniji.

Plan vzdrževanja za l. 1977 je bil izpolnjen le v KS Ravne in Prevalje. Za KS Mežica in Črna se je prenesel v l. 1978, a spet ni bil realiziran v celoti, ker so se storitve v gradbeništvu podražile. Tudi materiala je primanjkovalo. 220% nad planiranimi sredstvi se je porabilo za sprotna popravila, ki so bila nujno potrebna, da bi preprečili še večjo škodo na objektih ali v stanovanjih.

Nerealizirana popravila v letu 1978 bo SSS skušala realizirati letos.

Za investicijsko vzdrževanje se nabirajo sredstva iz stanarin, najemnin in drugih prihodkov. Tako je bilo v letu 1978 zbranih 17.754.278,67 din ali 113,85% proti planu. Porabljena so bila:

- 3.518.462,15 din za amortizacijo,
- 1.753.660,15 din za tekoče vzdrževanje,
- 9.217.021,26 din za investicijsko vzdrževanje,
- 628.880,88 din za stroške upravljanja,
- 593.286,35 din za zavarovanje stanovanjskih hiš,
- 719.878,30 din za prispevek za zaklonišča, obresti za najetje kreditov in stroški plačilnega prometa.

Skupaj je bilo odhodkov v letu 1978 16.431.189,09 ali 87,19%. Za prenos v leto 1979 je ostalo 1.323.089,58 din. Od tega so bili izvajalcem del dani avansi za popravilo stanovanjskih hiš v okviru planiranih del v višini 453.385,68 din. Tako je ostalo na računu 868.703,90 din.

Sredstva amortizacije so bila porabljena za adaptacijo poslovno-stanovanjske stavbe v Podpeci 21, za adaptacijo poslovno-stanovanjske stavbe Stara ulica 2 Ravne ter za vgrajevanje centralnega ogrevanja v stanovanjskih blokih na Čečovju, na Prevaljah in v Mežici. Za te namene so bili pokriti stroški iz amortizacije v višini 40% investicijske vrednosti in 60% iz kredita pri Koroški temeljni banki Slovenj Gradec. S temi sredstvi bo do konca maja 1979 zaključena vgradnja instalacij centralnega ogrevanja v vseh blokih na Čečovju in bodo jeseni 1979 priključeni na toplovodno ogrevanje.

V zvezi z amortizacijo se izkazuje dokaj visok odstotek ostanke sredstev iz naslova investicijskega vzdrževanja ob koncu leta 1978, ker je v novembru 1978 izšel zakon o revalorizaciji in amortizaciji stanovanjskih hiš, ki je določil višjo stopnjo amortizacije za leto 1978. Tako je bila obračunana amortizacija po stopnji 0,35% od obstoječe vrednosti stanovanjske hiše, prej 0,20%.

Kopne osoje

Poseben problem je s stanovanjskimi hišami, ki so starejše od sto let. Zakon od teh objektov ne dovoljuje revalorizirati vrednosti amortizacije, če ni bilo v preteklosti vanje vloženih več kot 50% novih del od vrednosti zgradbe. Takih hiš je v občini Ravne 31, v njih pa 176 stanovanj in sedem poslovnih prostorov. V te zgradbe bo sicer možno vlagati sredstva, vendar bodo to nove investicijske naložbe, za katere bo treba prej pridobiti vso potrebno dokumentacijo.

STROKOVNA SLUŽBA SSS

Strokovna služba opravlja strokovna, administrativna, finančna in druga opravila za stanovanjsko skupnost. Ima 19 zaposlenih, premalo pa v tehnični službi. Ker imajo gradbeni strokovnjaki v operativi boljše OD, razpisi do- sledje niso uspeli. Tudi prostori SSS v samskem domu ne ustrezajo. Poprečni OD zaposlenih lani je znašal 6304,90 din, najvišji — tajnikov — pa 11.163,70 din.

Za objavo pripravil:
Franc Leskošek

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 3587/432 Dvoršek D., Raziskava obrabe obzidave elektro obločnih peči pri proizvodnji kvalitetnih jekel 1978.
- 3587/433 Vodopivec F., Raziskave rekristalizacije in premene vroče deformiranega jekla 1978.
- 3587/434 Šipek M., Kvantitativno določanje velikosti napak v jeklih z ultra zvokom 1978.
- 3587/435 Zalar B., Uporaba jeklarskega prahu za samohodni sinter za Pb — visoko peč 1978.
- 3587/436 Osojnik A., Plinsko kromatografska kontrola goriv in plinov v jeklarskih pečeh 1978.
- 3587/437 Dvoršek D., Študij visokotemperaturnih premazov za zaščito grafitnih elektrod 1978.
- 3587/438 Koroušič B., Energetske in toplotne značilnosti električnega pretaljevanja jekel pod žlindro 1978.
- 3587/439 Letno poročilo 1977.
- 3587/414/II Prešern V., Študij razvoja sintetičnih talil za jeklarsko tehnologijo II. del. 1978.
- 3587/440 Razmjena analiza i usavršavanje analitičkih metoda 1978.
- 3587/441 Zorič K., Uvedenje korištenja elektronske mikroskopske u crnoj metalurgiji (VI) 1976.
- 3587/442 Kolenko T., Študij toplotnih izgub skozi stene pri klasični in tenkosteni obzidavi peči 1978.
- 3587/443 Živanović — Magdič V., Analiza nemetalnih uključaka u čeliku spektrografskom kvantitativnom metodom 1978.
- 6167 Marketing Arbeitsmodelle. Produkte planen — mehr Erreichen 1976.
- 6167/a Marketing Arbeitsmodelle. Ziele setzen — mehr Erreichen 1976.
- 3587/444 Koroušič B., Dokumentacija o tehnologiji pretaljevanja visoko legiranih jekel na polindustrijski EPŽ napravi na MI 1978.

Take knjižnice v vsako šolo

- 6168 Cvekić M., Mikrofilm u informacionim sistemima 1978.
- 6169 Standardizacija in njena vloga v nadaljnjem razvoju gospodarstva SFR Jugoslavije 1974.
- 6170 Bunc S., Marketing v združenem delu 1978.
- 6171 Isterling F., Handbuch für Brandschutz und Feuer-sicherheit im Industriebetrieb 1976.
- 6172 Wärmepumpen. Grundlagen, Komponenten, Auslegung 1978.
- 6173 Pütz H., Digitaltechnik. Eine Einführung für Anfänger 1978.
- 6174 Das Opto-Kochbuch. Theorie und Praxis der Optoelektronik 1975.
- 6175 Jahrbuch der Wärmerückgewinnung 1977.
- 6176 Stahlrohr Handbuch 1977.
- 6177 Lenče P., Kratek pregled farmakologije I. del. 1976.
- 6178 Ginekologija 1977.
- 6179 Jerše M., Splošna patologija 1970.
- 6180 Rohbein H., Basic — leicht gemacht 1974.
- 6181 Pertot V., Problemi modernog svjetskog tržišta 1977.
- 6182 Werneck T., Grasse R., Formulierungs-Training 1978.
- 6183 Gilli G. A., Kako se istražuje 1974.
- 6184 Zupanov J., Sociologija i samoupravljanje 1977.
- 6185 Bubić S., Englesko srpsko-hrvatski ekonomski rječnik.
- 6186 Vezjak D., Sodobno zunanjetrogovinsko poslovanje 1975.
- 6187 Kocuvan E., Določevanje, ocenjevanje parametrov in testiranje modelov časovnih vrst po metodi BOX-Jenkins 1978.
- 6188 Kunič J., Matematične metode operacijskih raziskav 1978.
- 6189 Weber P., Elementare Statistik für Marktforscher 1969.
- 6190 Savremena ekonomska teorija i politika stabilizacije 1978.
- 6191 Kliment A., Poslovne pismene komunikacije 1978.
- 6192 Kardelj E., Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja 1977.
- 6193 Jurančič I., Kvalitativno merjenje delovne uspešnosti 1979.
- 3587/445 Koroušič B., Energetske in toplotne značilnosti električnega pretaljevanja jekel pod žlindro 1978.
- 3587/446 Prešern V., Optimizacija oksidacijskega procesa v električni obločni peči s pomočjo procesnega računalnika 1978.
- 3587/447 Dvoršek D., Raziskava obrabe obzidave elektro obločnih peči pri proizvodnji kvalitetnih jekel 1978.
- 3587/448 Prešern V., Študij možnosti izvenpečne rafinacije jekla z vpihovanjem kalcijevih spojin v ponev 1978.
- 3587/449 Kveder A., Žilavost, dinamika loma in pojavi izločanja pri popuščanju 1978.

IZ OBČINE

OK SZDL Z NOVIMI ORGANI

Pri OK SZDL Ravne smo zvedeli, da bo v začetku aprila 1. redna seja OK SZDL z novo izvoljenimi delegati. Na seji bodo izvolili novega profesionalnega predsednika, sekretarja in vse organe občinske konference. Je pa pri OK SZDL in KK SZDL

dokaj živahno, saj potekajo široke priprave za izvedbo drugega krajevnega samopriskevka.

VARUJMO GOZDOVE PRED POŽARI

Tudi letošnjo pomlad bo v organizaciji občinske gasilske zveze Ravne potekala akcija »varujmo gozdove pred požari«. Občin-

ski štab jo je zastavil na široko, saj sušni dnevi že pomenijo pravo nevarnost.

Da se ne bi ponovila ognjena stihija izpred nekaj let, so po Mežiški dolini nared protipožarne straže. V budnosti so vsi gasilci in člani CZ. Letala Aerokluba Slovenj Gradec preletavajo dolino in z višine opazujejo dogajanja po gozdovih. Tudi po osnovnih šolah že delujejo gasilski krožki. Učenci skupno s taborniki občasno hodijo v gozdove in jih nadzorujejo.

SVEČAN SPREJEM V ČLANSTVO ZKJ

V sredini marca je občinska konferenca ZKS Ravne na Koroškem v ravenski železarni slavnostno sprejela nove člane v zvezo komunistov. Ob sprejemu je sprejelo spominsko knjigo o Titu in statut ZKJ 43 novih komunistov.

AKTUALNE NALOGE SINDIKATOV

Na podlagi izdelane ocene, ki jo je pripravila posebna komisija CK ZKS, je občinski sindikalni svet Ravne pred nedavnim izdelal vsebino akcije in nalog, ki morajo biti nared do konca aprila. V tem mesecu se bodo sindikati soočili z dejanskim delom in vse nepravilnosti tudi odpravili.

Republiški sindikalni svet je predlagal tudi drugačno delitev članarine, in sicer tako, da bi odsej občinski svet dobival 33 odstotkov, osnovne organizacije 34 odstotkov, 33 odstotkov pa republiški svet in zveza. Ker bodo s tako delitvijo dobile osnovne organizacije manj denarja, bo pri občinskem svetu ustanovljen poseben sklad, iz katerega se bodo financirale nekatere akcije, predvsem pa tiste osnovne organizacije, ki bodo dobro delale.

F. Rotar

Z D R A V J E

MISLI OTROŠKEGA ZDRAVNIKA OB »LETU OTROKA 79«

Vsakdo, ki čita, posluša in gleda naša javna občila, prav gotovo že ve, da je letošnje leto in 7. april — svetovni dan zdravja — posvečen otroku. Pobudo za to je dal UNICEF, mednarodni sklad za pomoč otrokom pri OZN.

Predvsem je v mednarodnem merilu namen te pobude opozoriti svet na bedo otrok v nekaterih deželah »tretjega sveta«, kjer splošna nerazvitost, vojne in elementarne nesreče povzročajo lakoto, životarjenje, zbolevanje in pre zgodnje umiranje otrok. V teh deželah, za katere pa je značilna praviloma visoka rodnost, istočasno pa tudi visoka smrtnost dojenčkov in otrok nasploh, bo treba z mednarodno pomočjo doseči izboljšanje zdravstvenega varstva,

šolstva in poklicnega usposabljanja otroka, da bi v bodoče ne bilo teh velikih razlik v možnostih za razvoj mladih človeških bitij na različnih krajih zemeljske oble.

V naši deželi po osvoboditvi, v socialistični revoluciji, v obdobju, ki bo šlo kmalu 35 let, je naša skupnost dosegla ogromen napredek tako na področju materialnega razvoja kot tudi razvoja socialističnih odnosov v družbi. Naša pozitivna zakonodaja, ki ščiti materinstvo in otroka, je ena najbolj humanih na svetu!

Velike sociološke spremembe, povezane z gospodarskim razvojem naše republike, se zrcalijo tudi v spremembah v družini in njenem neposrednem okolju ter vplivajo na položaj otroka. Poglejmo

Naše največje bogastvo

nekaj števil: pred dvajsetimi leti je znašalo skupno število zaposlenih 308.000 — danes jih je več kot 630.000. V letu 1954 je bilo v SR Sloveniji zaposlenih 99.000 žensk, danes jih je več kot 270.000.

Število zaposlenih se je v dvajsetih letih več kot podvojilo, število zaposlenih žena pa se je skoraj potrojilo. To so predvsem žene, stare od 20—40 let, torej v obdobju rodnosti, ta odstotek znaša 76 %.

Leta 1948 so štela slovenska mesta 388.000 prebivalcev, leta 1971 pa že 688.000.

Tudi v naši — koroški — regiji je urbanizacija zelo živa. Tam, kjer so pred nekaj leti rastle krompir, hmelj in druge poljščine, se dvigujejo v nebo visoke stolpnice in bloki. Število ženskih delovnih mest se je v regiji podvojilo, kmalu bo vsaka druga žena zaposlena. S preseljevanjem prebivalstva iz kmečkih območij v mestna naselja se oblikujejo manjše družine z obojestransko zaposlenimi starši in praviloma z dvema otrokoma.

V minulemu letu 1978 se je na področju koroške regije rodilo 1.235 otrok, umrlo pa je 23 dojenčkov. To pomeni smrtnost dojenčkov pod 20 ‰ — natančneje 18 ‰ — kar nas že uvršča med srednje razvite države, če vzamemo kot merilo razvitosti zdravstvene službe »kazalec umrljivosti dojenčkov«. To sedanje stanje pa nas ne sme zadovoljiti. Predvsem moramo v bodoče še več storiti na področju predporodne zaščite matere in otroka.

Naravna pravica in potreba otrok je, da imajo srečne in zadovoljne starše, da se rodijo v odkriti in urabni skupnosti moškega in ženske. Le takšna družina in odkrit ter enakopraven odnos med spoloma bo lahko vzorec bodočim generacijam — nosilec kontinuitete družbe. V te napore sodi tudi priprava mladih na oblikovanje vzajemnih, humanih in enakopravnih odnosov v zakonu in odgovorno starševstvo!

Tudi pri nas so že v teku priprave za predzakonsko svetovanje, in upamo, da bo kmalu steklo. Geslo, da naj se rodi »le zaželen otrok«, ni novo, a je še vedno zelo aktualno. Tudi mlajše žene, ki še ne žele roditi, a so dovolj stare, da si lahko izberejo partnerja, se bodo po nasvetu zdravnika-ginekologa lahko svobodno odločale za rojevanje, ne da bi se izpostavljale nevarnosti splava.

Obdobje pričakovanja svojega nerojenega otroka — nosečnost — naj bi bilo za vsako mater najlepše obdobje v njenem zorenju iz dekleta v ženo. Takrat ji ne bo težko v korist svojega nerojenega, neboljenega otroka odreči se cigaretam, alkoholu, ponočevanju. Kajti vse te in še druge škodljivosti so večkrat krive, da se rojevajo otroci z nizko porodno težo, le-ta pa pomeni manj ugodno startno mesto v življenju, spremljano še z drugimi motnjami v telesnem, lahko pa tudi v duševnem razvoju.

Noseča mati naj bi redno in čimprej pričela obiskovati posvetovalnico za žene in materinsko šolo, kjer jo bo zdravnik redno pregledoval, sestre in babice pa svetovale in pripravljale z besedo in sliko za pravilno življenje v nosečnosti in seznanile, kako poteka porod. Rodila naj bi nosečnica v porodnišnici, kjer bodo nudili njej in novorojencu najboljše

možno strokovno pomoč in nego.

Po prihodu domov jo bo kmalu obiskala terenska babica, ki ji bo dala še napotkov za nego in prehrano novorojenca. Ko bo dojenček star tri tedne, sme že na sveži zrak na sprehod. Takrat ga bo mamica tudi prvič prinesla v posvetovalnico za otroke, kjer ga bo otroški zdravnik prvič pregledal, sledil njegov razvoj in predpisal vitamine proti rahitisu in zdravila proti slabokrvnosti. V posvetovalnico naj bi ga mamica prinesla vsak drugi mesec, ker le zdravnik lahko oceni, ali se dojenček razvija v zdravega otroka.

Kmalu so že na vrsti zaščitna cepljenja proti nekdanjim »morilkam otrok« davici, mrtvičnemu krču — tetanusu in oslovskemu kašlju ter otroški paralizi, malo kasneje še ošpicam in v letu 1979 prvič tudi proti vnetju priušesne slinavke — mumpsu. Večina staršev se zaveda, kolikšnega pomena je to cepljenje, so pa še nekateri, ki jih je treba večkrat pismeno prositi in opominjati, naj pripelejo svoje otroke na cepljenja, ki so predpisana z zakonom. V minulemu letu smo prenehali cepiti otroke proti črnim kozam, ker je svetovna zdravstvena organizacija menila, da to s strokovnega stališča ni več potrebno.

Ko naš malček šteje tri leta, ga z lepo, z narisanimi znaki opremljeno kartico povabimo skupaj s starši na sistematični pregled, kjer ga poleg zdravnika pregleda tudi psiholog, ki oceni njegov psihični razvoj. V bližnji bodočnosti bi radi pregledovali tudi otroke v petem letu starosti.

Seveda mora otrok biti pregledan tudi pred vstopom v vrtec in kasneje kot »mali šolar« pred vstopom v osnovno šolo. Učenec je pregledan vsako drugo leto in kot sedmošolec že s posebnim poudarkom glede izbire poklica. Z uvedbo celodnevne šole bi moral biti naš šolar pregledan vsako

leto. Moram poudariti, da vse te preventivne preglede opravimo, pa čeprav nimamo dovolj kadra za varstvo žena, otrok in mladine, predvsem z delom na celotnem območju naše občine, z osebnim prizadevanjem zdravstvenih delavcev in z organizacijo dela, ki narekuje takšne urnike, da zdravstveni delavec dela na treh mestih v enem dnevu!

Naj mi bo ob koncu mojih razmišljanj kot najstarejši otroški zdravnici v naši občini dovoljeno nekaj vprašanj, namenjenih nam vsem.

Ali smo kot posamezniki in kot družba v celoti res že vse storili za naše otroke?

Ali smo kot starši — v prvi vrsti in z največjo možno odgovornostjo — res dobro poskrbeli za naše otroke? Za zdravo prehrano, za varno varstvo za igro, šport in razvedrilo?

Ali smo se v korist otroka pripravljali odreči kakšni materialni dobrini?

Ali smo kot družbeni delavci, samoupravljalci že vse postorili za zdravje, za zdravo, čisto okolje, za varnost v prometu, za družbeno varstvo tistih otrok, ki to varstvo potrebujejo, za varno igro na lepo urejenih otroških igriščih?

Ali še vedno dajemo prednost gradnji garaž za naše »jeklene konjičke« in ne gradimo dovolj hitro in dovolj velikih otroških igrišč?

Ali smo pri izgradnji družbene standarda vedno dajali prednost izgradnji otroških ustanov, pa čeprav smo v imenu izgradnje le-teh razpisali prvi referendum za krajevni samoprispevek?

Odgovor na vsa ta vprašanja ni vedno »DA«, zato se potrudimo vsi občani, da bo vsaj v prihodnjih letih pritrden, ker naš otrok rabi vse to DANES, NE JUTRI!

B. Č.

PROGRAM KOROŠKIH KINEMATOGRAFOV V APRILU

V aprilu bodo koroški kinematografi Črna, Žerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Kotlje, Dravograd, Slovenj Gradec in Podgorje predvidoma predvajali naslednje filme:

— PEST VELIKEGA ZMAJA — Hong-Kong karate pustolovski film — do 8. 4.

— ZMAJI TEŽKO UMIRAJO — Hong-Kong karate pustolovski barvni film — do 8. 4.

— RAZBOJNIK JOSI WELS — ameriški barvni western — 3.—19. aprila.

— MOŽ, KI JE LJUBIL ŽENE — francoska barvna komedija — 12.—29. 4.

— ZA ENO NOČ LJUBEZNI — španska barvna drama — 12.—29. aprila.

— ELITA MORILCEV — ameriška barvna kriminalka — 10.—24. 4.

— PES, KI JE IMEL RAD VLAKE — domača barvna drama — 4.—19. 4.

— PET PUŠČIC ROBIN HOODA — ruski barvni zgodovinski film — 3.—19. 4.

— TIGER — domača barvna drama — 3.—22. 4.

— MOJ PRIJATEL SLON — indijska barvna drama — 10.—22. aprila.

— GRŠKE SMOKVICE — nemška barvna erotična komedija — 10.—19. 4.

— VSI PREDSEDNIKOVI LJUDJE — ameriška barvna drama — 18. 4.—6. 5.

— SMRT V RIMU — italijanska barvna drama — 3.—22. 4.

— DIVJA DIRKA — ameriška barvna komedija — 19. 4.—3. 5.

— ROKA SMRTI — Hong-Kong karate pustolovski barvni film — 24. 4.—10. 5.

— NOČ ČEDNOSTI V JAVNI HIŠI — madžarska barvna komedija — 24. 4.—10. 5.

— PRVA LJUBEZEN — nemška barvna drama — 25. 4.—8. 5.

— BITKA ZA ALZACIJO IN LORENO — francoska barvna komedija — 25. 4.—13. 5.

— OKUPACIJA V 26 SLIKAH — domača barvna vojna drama — 26. 4.—13. 5.

Predstavljamo vam dva uspešna domača filma, ki bosta na programu v aprilu.

PES, KI JE IMEL RAD VLAKE

Scenarij Gordan Mikič, kamera Aleksander Petkovič, glasba Zoran Hristič, režija Goran Paska-

ljevič. Vloge: Svetlana Bojković, Irfam Mensur, Bata Živojinović in drugi. Nagrade: velika bronasta arena Pula 78, zlata arena za žensko vlogo.

Zapornica Mika, obsojena na kazen zaradi tihotapstva, pobegne z vlaka, ki vozi zapornice na prisilno delo. Pobeg ji je prva otipljiva priložnost za drugačno življenje. Sanja o Parizu in velemestnem življenju. Toda kako pobegniti? Speča se z nekdanjim filmskim kaskaderjem, ki od navčnih vaščanov pobira denarce za svoje do absurda primitivne in smešne rodeo točke. Posnemanje scen iz vesternov gotovo ni to, kar je Mika iskala. Ko se jima spotoma pridruži še mladenič, ki išče svojega izgubljenega psa, pes pa njega po različnih vlakih, se Mika kaj hitro odloči zanj. Mladenič je namreč povsem drugačen. Medtem ko je kaskader v bistvu njen svet — svet plitkih sleparjev, je mladenič idealist. Verjame v ljubezen, lepoto, razumevanje in poštenost. Skupaj pobegneta kaskaderju in iščeta svoj svet. A Miko še vedno preganja Pariz. V vodo pade še zadnja priložnost, ko Miko zapusti in proda še zadnji od prijateljev iz starih let. Mikin svet je gnil, a ne more mu pobegniti. Ko izgubi še mladeniča, se mora končno sprijazniti z dejstvom, da bo treba iskati druge poti. Tračnici se združita, pa spet razideta kot življenjske poti mladeniča in Mike. A kam vodi nova proga, po kateri vozi odhajajoči vlak?

OKUPACIJA V 26 SLIKAH

Scenarij — Mirko Kovač — Lordan Zafranović, kamera — Karpo Ačimović-Godina, glasba — Alfi Kabiljo, režija — Lordan Zafranović, igrajo — Zoran Lasič, Boris Kralj, Milan Štrlić, Stevo Žigon, Zvonko Lepetič, Tanja Poberžnik idr. Nagrade — velika zlata arena Pula 78 (film leta), srebrna arena za kamero, srebrna arena za režijo, nagrada kritike Milton Manaki.

Mladeniči Niko, Toni in Miho so prijatelji iz premožnih dubrovniških družin. Živijo svoje mladeniške, brezskrbno življenje. Toni ljubi Nikovo sestro Ano in vsi z naklonjenostjo gledajo na ljubezen. V idilično mesto pa pridre okupator. Začne se najokrutnejši akt nasilja — proces okupacije, razčlovečenja. Toni postane fašistični oficir. Niko se pridruži skojevce, Miho pa trpi dediščino svojega židovskega porekla. Ana se poroči s Tonijem — čustva so močnejša od razuma. Oče, stari kapetan, veljaven mešan, pa pomaga odporniškemu gibanju. Strasti zavrejo v besni nacionalni mrznji, v priložnosti, da s službenim okupatorju vsakdo postane »nekaj«. Razuma ni več. Ostaja le nasilje in okrutnost človeškega brezumja. Kapetana ubijejo. Niko se odloči za odhod. A prej poravnajo račune — ubije Tonija, ubije mrtvo prijateljstvo, svojo mladost in brezskrbno življenje. Skupaj z Mihom odide v partizane. Ana pa ostaja sama v opusteli, nekoč tako živi in bogati hiši.

Upamo, da bo vsakdo izmed občanov koroške krajine v programu filmov v aprilu našel nekaj zase.

»KINEGRAF« Prevalje
TOZD KINEMATOGRAFI

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVENSTVO SLOVENSKE ŽELEZARNE V ZIMSKIH PANOGAH

Konferenca osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice je bila pokrovitelj letošnjih zimskih športnih iger. Tekmovali so smučarji, tekači, alpinisti in sankarji. V propagandnem nastopu pa so se še pomerili kegljavniki na ledu. Med osmimi delovnimi organizacijami so imeli največ uspeha domačini, za njimi pa so se uvrstili naši tekmovalci in tekmovalke.

Sankanje je bilo pod Golico. V ekipni konkurenci pri moških so zmagale Jesenice pred Ravnami. Med 22 tekmovalci sta bila med našimi najboljša Evgen Korinšek z osvojenjo bronaste kolajne in Tone Zdovc, ki se je uvrstil na šesto mesto. V ženski ekipni konkurenci so naše tekmovalke osvojile prvo mesto, Jožica Kotnik je bila druga, Marija Zagernik tretja in Jožica Laznik četrta. V veleslalomu so moški in ženske iz Jesenic osvojili prvo mesto v ekipni konkurenci pred železarno Ravne, ki je bila druga. Pri moških do 25 let je bil Jože Kolar tretji, Peter Wlodzyga pa deseti, v konkurenci med 25. in 35. leti je bil Roman Skrinjar tretji, Danilo Golob pa peti, v tretji skupini od 35 do 45 let je osvojil Ivan Videmšek četrto, Ivan Ivartnik pa peto mesto. Med veterani nad 45 let sta se med našimi najbolje uvrstila Adolf Čepelnik in Flori Kotnik na deseto oziroma enajsto mesto.

Pri ženskah do 25 let je premočno zmagala Irena Jež, Barbika Krašovec pa je bila deveta. V srednji generaciji je bila Ljuba Pavšič sedma, Jožica Taks pa osma. Pri starejših je Mara Komar osvojila drugo mesto, Elica Čepelnik pa šesto.

Pri smučarjih tekačih so tekmovalci železarne Jesenice premočno osvojili prvo mesto v ekipni konkurenci kakor tudi med posamezniki. V konkurenci do 35 let je bil Milan Dretnik šesti, Mirko Kranjčan pa sedmi. Med veterani je Mirko Bauče osvojil bronasto kolajno, Egon Karpač pa je osvojil peto mesto. Med 18 tekmovalci se je Gregor Klančnik uvrstil na solidno 11. mesto.

V kegljanju na ledu je nastopilo 27 tekmovalcev v propagandnem nastopu, med našimi predstavniki sta bila najboljša Filipančič in Milinkovič, ki sta se uvrstila na 13. oziroma 14. mesto.

vodil jugoslovanski odbor za mednarodno leto otroka ZN 79.

Na znamki je prikazan otroški portret z emblemom mednarodno leto otroka. Likovna obdelava je delo Andreja Milenkoviča, znamke so bile natisnjene v avstrijski tiskarni »Österreichische Staatsdruckerei«, Dunaj, v tehniki dvojnega globokega tiska v polah po 9.

V prodajo so prišle 1. marca 1979. Istega dne je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne FDC za 7,40 din.

f. u.

NAMIZNI TENIS

V nadaljevanju tekmovanja v republiški članski ligi so člani Fužinarja igrali tri dvoboje. Izgubili so s favoritoma: s Soboto z 2:5 in z Mariborom s 3:5, v tretjem dvoboju pa premagali Goriško s 5:3 in s tem obdržali status republiškega ligaša.

Ženska ekipa Fužinarja je premagala brez težav Gorenjsko in Kajuh iz Ljubljane in s tem že pred koncem tekmovanja tudi teoretično osvojila naslov republiških prvakinj.

V Novi Gorici je bil pozivni turnir za najboljšo mladino Slovenije, ki so bili razdeljeni v tri kakovostne skupine. Mladinci Fužinarja so tekmovali v najmočnejši skupini in osvojili naslednja mesta: Janežič četrto, Leš peto in Günter osmo med desetimi nastopajočimi. Tokrat ni igral Pavič, ki je sodeloval na članskem državnem prvenstvu v Beogradu.

PLAVANJE

FUŽINAR TRETJI V DRŽAVI

V Ptujju je bilo letošnje finalno tekmovanje za jugoslovanski plavalni pokal. Po pričakovanju je zmagal kranjski Triglav. Druga je bila Crvena zvezda iz Beograda, ki je le za nekaj točk prehitela Fužinarja. Z zaostankom dva tisoč točk so se za našimi plavalci uvrstili: Mladost iz Zagreba, beograjski Partizan in Ljubljana. Naši plavalci so bili izredno močni v članski konkurenci, slabši pa pri pionirjih.

Prva mesta so osvojili:

Vočko na 100 in 200 m delfin,

Tomaž Rodič na 200 m prsno, s tem da je dosegel absolutni rekord Slovenije,

Brunnova na 100 m prsno z novim državnim rekordom za mlajše in starejše mladinke in absolutnim rekordom Slovenije,

Maja Rodič je zmagala na 200 m prsno, na 200 m mešano pa je postavila absolutni rekord Jugoslavije, ki se upošteva tudi kot državni rekord za starejše in mlajše mladinke,

Andreja Cestnik je zmagala dvakrat, na 100 in 200 m hrbtno, v prvi disciplini je postavila absolutni rekord Slovenije, čeprav je plavala v pionirski konkurenci.

Največji podvig pa so naredila naša dekleta v štafeti 4 x 100 m mešano, kjer so osvojila prvo mesto. Čeprav so vse tekmovalke še mlajše mladinke, so dosegle trojni državni rekord za mlajše in starejše mladinke ter za članice.

KEGLJANJE

Na Ravnah je bilo občinsko sindikalno prvenstvo za posameznike v disciplini 50 lučajev mešano. Pri neregistriranih članih je zmagal Jože Trefalt, ki je z 240 podrtimi keglji dosegel absolutno najboljši rezultat, drugi je bil Drago Bahč iz rudnika Mežica, med veterani nad 60 let je zmagal Škof pred Bajcem in Cestnikom, med registriranimi kegljavci je bil najboljši Kopmajer, ki je podrl 238 kegljev, drugi je bil Ferdo Paradž 230 in tretji Grabner.

ALPSKO SMUČANJE

Na Popovi Šapki se je za evropski pokal pomerilo 97 tekmovalcev iz 17 držav. Med jugoslovanskimi tekmovalci je bil najboljši član Fužinarja Andrej Stefanovič, ki je bil v veleslalomu 19. Zmagal je Gaspoz iz Švice. V slalomu je zmagal P. Frommelt, Andrej pa je osvojil 24. mesto. V kombinaciji je zmagal Žirov iz Sovjetske zveze, Stefanovič pa se je kot najboljši Jugoslovian uvrstil na odlično 15. mesto.

Š. F.

STRELJANJE

Streliška družina »Knez Pepi« je izvedla prvo kontrolno tekmovanje v streljanju z zračno puško. Tekmovanja se je udeležilo 31 strelcev. Zmagal je Ivan Ovčar, ki je nastrelil 166 krogov. Tesno za njim je mlada strelka Metka Kajnik s 165 krogov. Sledijo Branko Kajnik 164, Ivan Komerički 153 in Franc Kotnik, prav tako 153 krogov.

Izvedeno je bilo tudi družinsko tekmovanje za »zlato puščico«. Sodelovalo je 32 strelcev. »Zlato puščico« je osvojil Ivan Ovčar z rezultatom 259 krogov. Močno se mu je približala Metka Kajnik z 256 krogov. Normo za nastop na občinskem tekmovanju so še dosegli: Franc Kotnik 244, Anton Strekelj 244, Branko Kajnik 241, Miha Ferlin 225 in Danilo Trstenjak 225 krogov.

ZLATA PUŠČICA

Na Ravnah je bilo občinsko tekmovanje v streljanju za priljubljeno trofejo »zlata puščica«. Sodelovalo je 16 strelcev iz treh strelskih družin, in sicer: TON Mežica, »Markovič Kristl« Črna in »Knez Pepi« Ravne. Po zagrizeni borbi jo je osvojil Edi Praper, TON Mežica, z rezultatom 544 krogov. S tem je postavil nov rekord tega tekmovanja. Stari je bil 540 krogov, katerega je imel prav tako Edi Praper iz 1976. leta.

Drugo mesto je osvojil strellec Peter Lenč, »Markovič Kristl« iz Črne, 528. Sledijo: Edi Plaz, SD TON Mežica, 515, Ivan Ovčar, SK »Knez Pepi«, 506, Anton Strekelj, SD »Knez Pepi«, 503, Vlado Mori, SD TON Mežica, 503, Albin Pesko, SD TON Mežica, 488, Metka Kaj-

Pri ženskah je zmagala Jožica Kropivnik pred Tatjano Sabljak in Marijo Poročnik, med registriranimi kegljavkami je zmagala Spanželova pred Hafnerjevo.

V Mariboru so v počastitev dneva žena tekmovalke ženske ekipe. Zmagal je Konstruktor pred Fužinarjem, Branikom in MTT. Pri naših so bile najboljšje Spanželova, Hafnerjeva in Lečnikova.

NOGOMET

Člani Fužinarja so igrali v Kidričevem proti Aluminiju in izgubili prijateljsko srečanje s 4:1. Fužinar je igral tokrat močno oslavljen brez Tevža Vaučeta, Ivija Kokola, Jožeta Vaučeta in Franca Tonija.

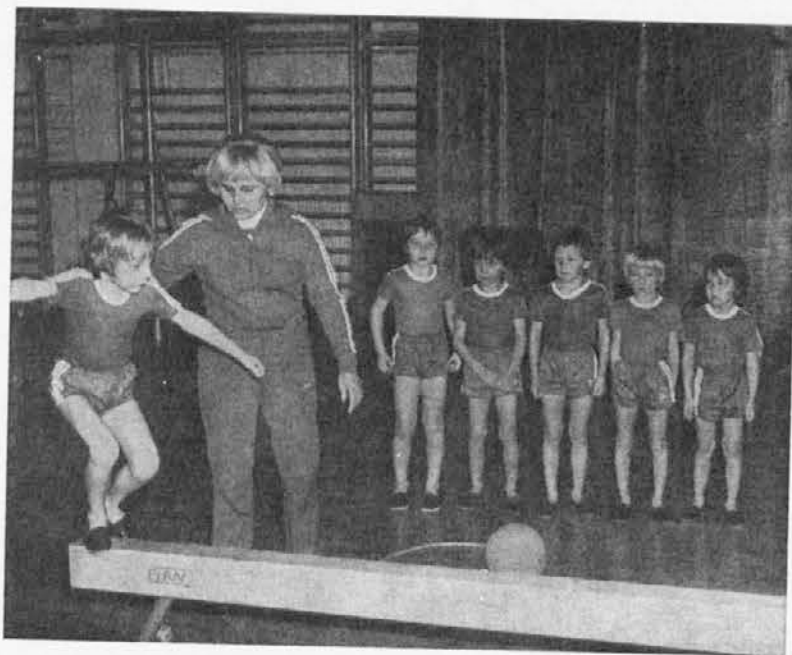
ODBOJKA

ČLANI FUŽINARJA V DVOJNI IZDAJI

Z gostovanja na Bledu so se vrnil igralci Fužinarja s prepričljivo zmago s 3:1 nad stalno neugodnim nasprotnikom. S to zmago so še držali korak z vodilnim Metalcem iz Siska. V naslednjem kolu pa so naši igralci izgubili na domačem terenu proti Mariboru s 3:2 in praktično zapravili možnost, da bi osvojili prvo mesto v drugi zvezni ligi, ker je Metalac zmagal tudi v Karlovcu. Ekipa Mežice si je z zmago nad Tempom iz Zagreba s 3:2 izboljšala položaj, in bo po vsej verjetnosti ostala tudi naprej drugoligaš. Na gostovanju v Sisku so Mežičani izgubili s 3:2.

Članice Fužinarja so brez težav odpravile Krko v manj kot pol ure trajajoči tekmi. Na gostovanju v Sisku pa so premagale Metalac s 3:1. Naša dekleta so na drugem mestu za Branikom. Loči jih samo en poraz, s tem, da ima Fužinar bolj ugodno razliko v nizih.

V republiški moški ligi je Mislinja v koroškem derbiju premagala Žerjav s 3:1 in nato še Topolšico s 3:0. Žerjav pa je po zelo dobri igri v Mariboru premagal Branik s 3:1.

Le pogumno

nik, SD »Knez Pepi« Ravne, 487 krogov itd.

Izvedeno je bilo drugo kontrolno tekmovanje strelske družine »Knez Pepi«. Zmagal je Franc Kotnik 239, sledijo: Branko Kajnik 238, Ivan Komerički 232, Miha Ferlin 231, Metka Kajnik 226 itd.

-ervi-

ŠAH

Koroška šahovska zveza je tudi letos organizirala moštveno šahovsko prvenstvo Koroške. V t.i. »koroški ligi« bodo sodelovale vse šahovske organizacije, ki delujejo v koroški regiji. Žreb je sodelujoče klube razvrstil v turnirsko tabelo takole: 1. SK Slovenj Gradec, 2. SK Fužinar Ravne na Koroškem, 3. SK Črna, 4. SK Radlje ob Dravi, 5. KOŠK Dravograd, 6. SK Rudar Mežica.

V vsakem moštvu igra po 6 članov, 2 mladince in 2 ženske. Medtem je bilo 23. 2. 1979 že odigrano I. kolo, v katerem je zelo oslabilje na ekipa Fužinarja dosegla lepo in

pomembno zmago proti favoritu »koroške lige« KOŠK Dravograd.

Rezultati dvoboja SK Fužinar — KOŠK Dravograd: Niko Ristič — Božo Jeromel 0:1, Herbert Komarica — Janez Poberžnik remi, Tone Prevorčič — Mirko Grobelnik 1:0, Danilo Peruš — Jože Laznik remi, Franc Rotovnik — Branko Plimon 1:0, Marjan Uršič — Danilo Gostenčnik 1:0, Marko Vrečič — Branko Špalir 1:0, Boris Grzina — Bine Kovač 1:0, Ivanka Čreslovnik — Vlasta Horvatič 1:0, Mateja Smrtnik — Mira Sekolovnik remi.

Končni rezultat dvoboja je 7,5:2,5 v korist Fužinarja.

Na rednem februarjem hitropoteznem turnirju SK Fužinar je sodelovalo rekordno število šahistov. Med 17 tekmovalci je zmagal Niko Ristič s 13 točkami, drugi je bil pionir Danilo Peruš 12,5, tretji pa Andrej Erjavec z 12 točkami.

A. S.

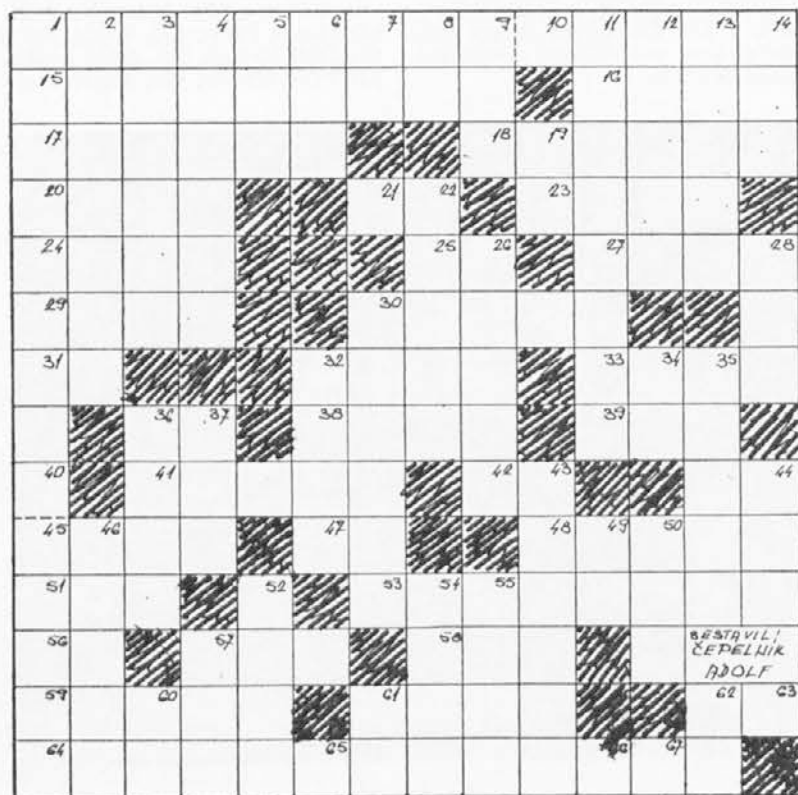
ŽELEZARSKA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. naša tovarna, 15. nevidna energija, 16. vlečenje, 17. krasota, 18. razposajenost, 20. moško ime, 21. ena od TOZD v železarni, 23. sistem — način tekmovanja, 24. boljši kot dober, 25. tekaški klub, 27. stot, 29. del telesa — anagram, 30. tatinski ptici, 31. radio — televizija, 32. zarez, 33. jed: zelje in fižol, 36. vzklík, 38. ritem, 39. oče, 40. Avstrija, 41. sončni zahod, 42. Aco Cvenk, 45. moški, ki nosijo krilo, 47. polkvafifikacija, 48. žensko ime, 51. kanon, 53. strokovnjak za vesoljske plete, 56. Oto Pestner, 57. element — drža, 58. glas kure, 59. rajon, 61. človeški udi, 62. Celje, 64. Trgovina — grosist.

Navpično: 1. OZD v sestavi SZ, 2. del kuhinjskega pohištva, 4. strokovnjak ekologije, 3. Kaj rabimo za krpanje gum, 5. za-

grebska tovarna tkanin, 6. predurjem, 7. Rijeka, 8. nogometni klub, 9. pritok Rena v Svici, 10. polmer, 11. preizkus pevca, 12. zadolžitev igralcev, 13. nasprotno od sna, 14. elektrokombinat Tuzla, 19. Alenka Legan, 21. polmer, 22. dete, 26. vozovnica, 28. pod, 30. žensko ime, 32. kvaliteta jekla ŽR, 34. Oto Trkavec, 35. debelo — nasprotno, 36. organizacija združenih obrtnikov Prevalje, 37. naša letalska družba, 43. božji hram, 44. naša tovarna avtomobilov, 46. umivanje, 49. grška črka, 50. bencinska črpalka, 52. gospodar po domače, 54. element pri smučanju, 55. smučarske maže, 57. orožje s tetivo, 60. Skok Edi, 61. rudarski obrat, 62. cirka — okrajšava, 63. Španija, 67. 15. črka, 65. radius, 66. rimska 1.

Sestavil: Čepelnik Adolf

PROSLAVA DNEVA ŽENA V TOZD REZALNO ORODJE

V TOZD rezalno orodje na Prevaljah je že kar tradicija, da ob pomembnejših praznikih pripravimo proslavo. Tudi letos smo ob dnevu žena pripravili kratek kulturni spored, ki je obsegal recitacije, nastop folklorne skupine OŠ Franja Goloba pod vodstvom tov. Mare Rupar in oktet RO. Nastopajoči so pripravili delavkam posebno doživetje. V naš vsakdan, v delovni dan žene — matere so vnesli nekaj novega, nekaj, kar je bilo pripravljeno samo za naš dan, namenjeno samo nam.

Šolarji v narodnih nošah in rdeč nagelj v rokah vsake žene pa so dali podobo slovesnosti, kjer so stroji za hip ostali nemi.

Kmalu po drugi uri, ko je zatulila sirena, se je začela delavnica prazniti. Ženske z dopoldanske izmene so začele odhajati domov, ne da bi dodobra prisostvovale proslavi in s tem nehote tistim, ki so ostale, vzele del prazničnega vzdušja.

Člane osn. org. ZSMS TOZD rezalno orodje je to malo potrlo, vendar smo si dejali, da moramo še naprej aktivno delati, saj smo dolžni nuditi kulturo tistim, ki si je želijo tudi na delovnem mestu.

Je pa morda res, da najlepša slovesnost ne more dokončno izbrisati vsakdanje resničnosti, v katerih marsikatera delavka živi in nekatere smo doživele, kako zna biti human odnos, izražen s čestitko, le beseda, ki še do konca praznika ne velja. A to je že snov za drug zapis, saj bi težko šla pod ta naslov.

K. A.

OPRAVIČILO

V 4. št. Informativnega fužinarja je bila na 6. str. objavljena fotografija glavnice — igračke s podpisom Strašek — slučajno prav v članku »O čem razpravljajo ravnateljci«. Podpis je nastal takole: mali strah = strahček = strahček in zares nima zveze s podobnim ali enakim priimkom.

Za nerodno naključje se opravičujemo.

Uredništvo

PREIZKUS ZNANJA IZ CESTNO PROMETNIH PREDPISOV

Komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu in avto šola pri AMD Ravne vabita zainteresirane na brezplačno anonimno testiranje oziroma preizkus znanja iz cestno prometnih predpisov.

Testiranje bo v testirnici avto šole v Dobji vasi, in sicer v marcu in aprilu vsako sredo od 16. do 18. ure.

Na vprašanja bodo odgovarjali strokovnjaki — predavatelji avto šole Ravne.

AMD Ravne

Dobro jutro, lutka!

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem delavcem, vodstvu in sindikatu valjarne za prejeta darila. Želim vam še veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Franc Obertan

NAJVEČJE KNJIŽNICE NA SVETU

Moskva, Državna Leninova biblioteka, 25 milijonov knjig
Leningrad, Državna biblioteka 20,3
Washington, Kongresna biblioteka 17,5
Leningrad, Akademija znanosti ZSSR 14,8
London, Biblioteka Britanskega muzeja 12
Moskva, Državna biblioteka za znanost in tehniko 10
Peking, Nacionalna biblioteka 9
Cambridge, ZDA, Biblioteka harvardске univerze 8,8
New York, Javna biblioteka 8,5
Tbilisi, Knjižnica Karla Marxa 8

Materinščina

Učiteljica v šoli vpraša:

»Kaj mislite, zakaj pravimo slovenščini vedno samo materinščina?«

Otroci odgovorijo v en glas:

»Kaj pa ima oče govoriti?«

Na zahodu

Bogati dami so v šoli povedali, da ima njen sin velike težave pri branju in pisanju. To je ni niti malo vznemirilo.

»Saj ni tako važno,« je rekla. »Ko bo odrasel, bo vedno imel tajnico.«

Fotografije za to številko so pripevali: F. Kamnik, F. Rotar, R. Vončina in služba za informiranje